

AIÜB-27/2010.
(AIÜB-27/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának**
2010. október 11-én, hétfőn, 10 óra 35 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	4
<i>Az ülés résztvevői</i>	5
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	6
<i>A Magyar Köztársaság alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1247. szám); általános vita, első helyen kijelölt bizottságként</i>	6
<i>Dr. Répássy Róbert szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Hozzászólások</i>	8
<i>Dr. Répássy Róbert válaszai</i>	16
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	18
<i>A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1244. szám); általános vita</i>	18
<i>Dr. Répássy Róbert szóbeli kiegészítése</i>	18
<i>Hozzászólások</i>	19
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	19
<i>A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (T/1248. szám); általános vita, első helyen kijelölt bizottságként</i>	19
<i>Dr. Csonka Ernő szóbeli kiegészítése</i>	20
<i>Hozzászólások</i>	22
<i>Dr. Csonka Ernő válaszai</i>	25
<i>Dr. Virág Rudolf válaszai</i>	25
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	27
<i>A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényjavaslat (T/363. szám); módosító javaslatok megvitatása</i>	27

<i>Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita: A büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1171. szám)</i>	30
<i>Dr. Gaudi-Nagy Tamás szóbeli kiegészítése</i>	30
<i>Hozzászólások</i>	32
<i>Dr. Gaudi-Nagy Tamás reflexiói</i>	35
<i>Szavazás a tárgysorozatba-vételről</i>	36

Napirendi javaslat

1. A Magyar Köztársaság alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1247. szám)
(Általános vita)
(Első helyen kijelölt bizottságként)

2. A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1244. szám)
(Általános vita)

3. A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (T/1248. szám)
(Általános vita)
(Első helyen kijelölt bizottságként)

4. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényjavaslat (T/363. szám)
(Dr. Cser-Palkovics András és Rogán Antal (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Módosító javaslatok megvitatása)

5. Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:
A büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1171. szám)
(Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) képviselő önálló indítványa)

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Balsai István** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Gyüre Csaba (Jobbik), a bizottság alelnöke
Dr. Cser-Palkovics András (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Bohács Zsolt (Fidesz)
Dr. Budai Gyula (Fidesz)
Dr. György István (Fidesz)
Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)
Dr. Kerényi János (Fidesz)
Kozma Péter (Fidesz)
Dr. Mátrai Márta (Fidesz)
Dr. Molnár Attila (Fidesz)
Dr. Szakács Imre (Fidesz)
Dr. Vas Imre (Fidesz)
Dr. Vitányi István (Fidesz)
Dr. Salamon László (KDNP)
Dr. Bárándy Gergely (MSZP)
Dr. Harangozó Tamás (MSZP)
Dr. Steiner Pál (MSZP)
Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik)
Murányi Levente (Jobbik)
Dr. Schiffer András (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Budai Gyula (Fidesz) megérkezéséig dr. Bohács Zsoltnak (Fidesz)
Dr. Dorkota Lajos (Fidesz) dr. Horváth Zsoltnak (Fidesz)
Dr. György István (Fidesz) megérkezéséig dr. Molnár Attilának (Fidesz)
Dr. Kovács Ferenc (Fidesz) Kozma Péternek (Fidesz)
Dr. Mátrai Márta (Fidesz) megérkezéséig dr. Balsai Istvánnak (Fidesz)
Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz) dr. Vas Imrének (Fidesz)
Dr. Vitányi István (Fidesz) megérkezéséig dr. Szakács Imrének (Fidesz)
Dr. Rubovszky György (KDNP) dr. Salamon Lászlónak (KDNP)
Dr. Lamperth Mónika (MSZP) dr. Bárándy Gergelynek (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Répássy Róbert államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Dr. Virág Rudolf helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Dr. Csonka Ernő helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 35 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. BALSAI ISTVÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Bizottság! Kellő létszámban összegyűltünk ahhoz, hogy helyettesítésekkel együtt ellássuk a mai feladatunkat.

Ismertetem a helyettesítések rendjét: Bárándy Gergely helyettesíti Lamperth Mónikát, Szakács Imre Vitányi Istvánt, Balsai István Mátrai Mártát, Horváth Zsolt Dorkota Lajost, Vas Imre Papcsák Ferencet, Kozma Péter Kovács Ferencet, Bohács Zsolt Budai Gyulát, Salamon László pedig Rubovszky Györgyöt helyettesíti.

Kérdezem, hogy a kiküldött napirendi javaslattal kapcsolatban van-e előzetesen észrevétele valakinek. *(Nincs ilyen jelzés.)* Aki a napirendet a megküldött formában elfogadja, kérem, jelezze. *(Szavazás.)* Egyhangúlag egyetértünk. Köszönöm szépen.

A Magyar Köztársaság alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1247. szám); általános vita, első helyen kijelölt bizottságként

Rátérünk az 1. napirendi pontra: az alkotmány módosításáról szóló T/1247. számú törvényjavaslat általános vitájával kapcsolatos napirendi pontunk. Üdvözlöm államtitkár urat, s egyben átadom a szót, hogy ismertesse a benyújtott törvényjavaslatot. Parancsoljon, államtitkár úr!

Dr. Répássy Róbert szóbeli kiegészítése

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Az alkotmánymódosítási javaslat három területet, három témakört érint. Az egyik a legfőbb ügyész, azt mondanám, hogy jogállásának, de valójában a legfőbb ügyész megválasztásának a kérdései. A jogállását annyiban érinti, amennyiben az interpellációs jog kérdésfeltevessé változna a javaslat szerint, tehát kérdésre kellene válaszolnia a legfőbb ügyésznek; erre majd még mindjárt kitérek. Tehát az egyik a legfőbb ügyésszel és az ügyészségi törvénnyel kapcsolatos módosítás. A második témakör az új jogalkotási törvénnyel összefüggő jogalkotási kérdések. A harmadik pedig, amit érint a törvénymódosítás, az országgyűlési képviselők összeférhetetlensége, mégpedig a kormányhivatalok létrejöttével összefüggésben.

Az első tehát a legfőbb ügyész jogállását érintő kérdés. Egyrészt azt javasoljuk, hogy a legfőbb ügyészt az Országgyűlés kétharmaddal válassza meg. Ennek az a magyarázata, hogy a legfőbb ügyész és az ügyészség általunk vélt függetlenségét erősítené az, ha az Országgyűlés kétharmaddal választaná meg, mint ahogy egyéb számos más közjogi tisztséget viselő személyt, például a Legfelsőbb Bíróság elnökét is kétharmaddal választja meg az Országgyűlés.

A másik módosítás az, hogy a legfőbb ügyész a jövőben nem interpellálható. Ennek a magyarázata az – azt hiszem, ezt érdemes kicsit körüljárni –, hogy a jövőben csak a kormány, a kormány tagjai interpellálhatók, és minden más olyan, az Országgyűlés által választott tisztségviselő, akit az országgyűlési képviselők kérdezhetnek, azokhoz csak kérdést intézhetnek felvilágosítás céljából, és arra a kérdésre kötelesek válaszolni ezek a közjogi szereplők. Ilyenek az országgyűlési biztosok, ilyen az Állami Számvevőszék elnöke, ilyen a Nemzeti Bank elnöke, és most már ilyen lenne a legfőbb ügyész is. Ennek a magyarázata szintén az ügyészség és a legfőbb ügyész függetlensége, pontosabban politikai „felelőtlensége”, hiszen az interpelláció a politikai felelősség, a politikai ellenőrzés eszköze. Az Alkotmánybíróság foglalkozott is a legfőbb ügyész, valamint az ügyészség jogállásával, és

az Alkotmánybíróság 3/2004. (II.14.) alkotmánybírósági határozata tartalmaz nagyon fontos megállapításokat. Csak azért hívtam föl ezt az alkotmánybírósági határozatot, mert az Alkotmánybíróság megerősíti, megerősítette korábban azt az álláspontunkat, hogy ebben a közjogi konstrukcióban, amikor az Országgyűlés választja a legfőbb ügyészt, akkor a legfőbb ügyésszel szemben politikai felelősség nem vethető fel, ezért az interpellálhatóság, mivel az gyakorlatilag következmények nélkül maradhat, tehát az interpellációra adott válasz el nem fogadásának semmilyen következménye nincs, ezért anakronisztikus és a legfőbb ügyész jogállásával ellentétes ez az intézmény.

Aki jogászként kicsit jobban elmélyedt azokban az ügyekben, amelyekben a legfőbb ügyészt interpellálták, mindenki tudhatja, hogy voltak olyan interpellációk, a legtöbb esetben, amelyek konkrét büntetőeljárásokra vonatkoztak, és a legfőbb ügyész nem is tudott ezekben kielégítő választ adni, hiszen rá vonatkozóan a büntetőeljárás törvény meghatározza, hogy milyen válaszokat adhat, és hogy miről adhat felvilágosítást. Az már csak a legújabb országgyűlési időszak terméke, hogy volt olyan ügyvéd, országgyűlési képviselőtársunk, aki saját ügyében interpellálta a legfőbb ügyészt, pontosabban a saját maga által képviselt ügyben. Ez csak adalék ahhoz, hogy milyen anakronizmus a legfőbb ügyész interpellálhatósága.

A javaslat szerint az ügyészségre vonatkozó törvény, úgy, ahogy az igazságszolgáltatás másik nagy szereplőjére, a bíróságokra vonatkozó törvény a jövőben kétharmados törvény lenne, tehát kétharmaddal lehetne megváltoztatni az elképzelések szerint az ügyészségi törvényt.

Az alkotmánymódosítás jogalkotási részére vonatkozó rendelkezések több újítást tartalmaznak. A legfontosabb újítása szerintem az, hogy felsorolja az alkotmány a jövőben a jogforrásokat. Eddig a jogforrásokat nem tartalmazta az alkotmány, pontosabban a jogforrásokat elvétele tartalmazta, az egyes jogalkotó szerveknél határozta meg az alkotmány, hogy milyen jogforrást bocsáthatnak ki, milyen jogszabályt alkothatnak. Ezt most egységesen tartalmazza az alkotmánymódosító javaslat, és a jogforrásokon túl a jogforrások hierarchiáját is világossá teszi a javaslat. A jogforrási hierarchiának a jelentősége egyébként főleg az önkormányzati rendeleteknél jelent újdonságot, mert az önkormányzati rendeletnél azt állapítaná meg az alkotmány, hogy jogszabállyal nem lehet ellentétes. Ez egyébként nem ellentmondás, mert a hierarchiában azonos szinten álló önkormányzati rendelettel való látszólagos kollíziót is megoldja a javaslat, hiszen az önkormányzati rendeletnek a területi hatálya csak arra az önkormányzatra terjed ki, amely megalkotta a rendeletet. Tehát elvileg a területi hatálybeli szétválasztás okán önkormányzati rendeletek egymással nem lehetnek ellentétesek. Ez a fővároson és a kerületeknél nem így van, tehát fővárosi kerületeknél külön jogszabály, külön törvény tartalmazza ezt a hatásköri szétválasztást.

A harmadik terület a kormány megbízottak jogállásával függ össze. Itt szeretnék egyből eloszlatni egy félreértést. Olvastam már én is kritikát előre arról, hogy bizonyos jelenlegi, kormány vagy miniszter által adott megbízást akar így utólag az alkotmánymódosítás érinteni. Nos, ez tévedés. A kormányhivatalok vezetőit tekinteni a kormányhivatalokról szóló törvény kormány megbízottnak, tehát más ilyen elnevezésű tisztségviselő nincs. Van kormánybiztos, van miniszteri biztos, van miniszterelnöki megbízott, ha jól emlékszem, vagy miniszterelnöki biztos, de kormány megbízott nincs. Tehát ez egy téves kritika volt; nem emlékszem, melyik párttól érkezett, de tévesen összekeverte az intézményeket a kritika. Tehát a most megváltoztatandó szöveg egy jövőben, január 1-jétől létrejövő tisztséget javasol kivenni az összeférhetetlenség hatálya alól. Ennek az a magyarázata, hogy az elképzelés szerint a kormányhivatalok vezetése politikai felelősséget igényel a kormányhivatalokról szóló törvényjavaslat szerint, tehát politikai felelősséggel vezeti a kormány megbízott, és ez a politikai felelősség indokolttá teszi, hogy akár országgyűlési képviselő is betölthesse ezt a megbízást. Egyébként ez egy lehetőség,

nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy országgyűlési képviselő automatikusan kormány megbízottá válik.

Még egy megjegyzés ehhez. Az előző kormányt sem zavarta egyébként, hogy mindenféle miniszterelnöki megbízott, kormány megbízott volt az előző kormány idején. Tehát nagyon bízom benne, hogy a Magyar Szocialista Párt részéről ezt a kritikájukat nem fogják elmondani, mert ők maguk alkalmazták azt a gyakorlatot, hogy országgyűlési képviselők betöltöttek olyan kormányzati megbízatást, amely egyébként az összeférhetlenségi szabály vizsgálatát igényelte. A különbség az, hogy az alkotmányunk nem azt mondja, hogy nem tölthet be ilyen biztosi pozíciót országgyűlési képviselő, hanem azt mondja a törvény, hogy államigazgatási szerv alkalmazásában nem állhat. Tehát lényegében az alkalmazási jogviszonyt zárja ki az országgyűlési képviselők jogállására vonatkozó alkotmányos rendelkezés. Ebből az következik, hogy mint ahogyan a korábbi kormányok gyakorlata is az volt, hogy ha nem alkalmazotti jogviszonyban állt egy miniszteri biztos vagy egy miniszterelnöki megbízott vagy kormánybiztos, tehát nem alkalmazottként, hanem például grátisz, társadalmi munkában vagy valamilyen más jogviszonyban bízta meg őt a kormány, akkor az eddig sem volt kizáró ok, eddig sem esett az összeférhetlenségi szabályok alá.

Ennyit kívántam az alkotmánymódosítás szóbeli indokolásaként előadni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A hozzászólások következnek. Bárándy Gergely jelentkezett először, megadom a szót; utána Salamon László következik.

Hozzászólások

DR. BÁRÁNDY GERGELY (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Államtitkár úr az ügyészség, illetve a legfőbb ügyész státusával foglalkozó rendelkezéseket emelte ki elsőként. Én is erre összpontosítok a hozzászólásomban.

Leginkább ezért nem tudjuk támogatni az előttünk fekvő alkotmánymódosító javaslatot. Úgy kezeli államtitkár úr is és maga a törvényjavaslat is – kiderült egyébként ez a hozzászólásából –, mintha azonosan kellene pozicionálni a Legfelsőbb Bíróság elnökét és a legfőbb ügyészt, mintha azonosan kellene pozicionálni, azonos garanciális feltételeket kellene szabni a Legfelsőbb Bíróságra vonatkozóan és a Legfőbb Ügyészségre vonatkozóan. Erre utal egyébként a kétharmados szabály is, amelyet bevezetni szándékoznak.

Szeretném azt hangsúlyozni és tudatosítani, hogy ha az igazságszolgáltatást mint fogalmat szakmai szervezeti szempontból vizsgáljuk, annak természetesen része az ügyészség is, az ügyészi szervezet is, ugyanúgy, ahogy része egyébként az ügyvédi kar is vagy például a bírósági végrehajtói kar. De ha abból a szempontból nézzük, és az alkotmánymódosítás szempontjából ez bír relevanciával az én meglátásom szerint, hogy az igazságszolgáltatás független hatalmi ág, akkor már korántsem tartozik ide az ügyészség. Sőt, a bírósági igazgatás is csak részben. Ezt a véleményt, ha jól tudom, államtitkár úr is hozzám hasonlóan osztja. Ez az ítélkezési függetlenséget jelenti. Épp ezért azt gondolom, hogy ebbéli státusát tekintve a legfőbb ügyészt és a Legfelsőbb Bíróság elnökét egy szintre hozni, az hiba, és nem támogatható.

A másik, ami probléma a javaslatban a legfőbb ügyész státusát illetően, az, hogy megszűnik az interpellálhatósága. Államtitkár úr utalt arra, hogy ennek az interpellálhatóságnak gyakorlati jelentősége nincs, hiszen ha az Országgyűlés nem fogadja el a legfőbb ügyészi választ, akkor sem történik igazából semmi. Ahogy egyébként, megjegyzem, a miniszterrel sem történik semmi, ha netán nem fogadja el a választ az Országgyűlés. Én még az elmúlt húsz évben nem hallottam olyan miniszterről, aki azért mondott volna le vagy azért távolították volna el, mert esetleg az interpellációs választ az

Országgyűlés nem fogadta el. Erre hivatkozni tehát, azt gondolom, fölösleges, mert ilyen szempontból a legfőbb ügyész és a miniszter – ilyen szempontból, hangsúlyozom, az interpellálhatóság vonatkozásában – azonos helyzetet élvez, azonos státusszal bír, és azonos következmények származnak abból, ha az interpellációra adott választ nem fogadja el az Országgyűlés.

Ami azonban nagyobb probléma, az az, hogy ebből egy olyan törekvés olvasható ki, amely szerint a kormány a legfőbb ügyész és az ügyészi szervezet kontrollálhatóságát, illetve annak eszközeit a jelenlegi hatályos szabályozásnál szűkebb körben kívánja meghatározni. Ezzel pedig semmiképpen sem lehet egyetérteni. Ha már államtitkár úr más relációban utalt a párhuzamosságra a Legfelsőbb Bíróság elnöke és a legfőbb ügyész között, hadd utaljak szintén erre én most egy más relációban. Nem hasonlítható, egyszerűen fogalmazva, a legfőbb ügyész hatalma és a Legfelsőbb Bíróság elnökének a hatalma, természetesen a státusa sem. Míg a Legfelsőbb Bíróság elnöke igazgatási vezető, mint az OIT elnöke, úgy is, és mint az LB elnöke, úgy is, addig a legfőbb ügyész utasítást adhat arra, hogy az eljáró ügyész érdemben mit döntsön vagy mit ne. Éppen azért azt gondolom, hogy a hatalma összehasonlíthatatlanul nagyobb. Márpedig egy jogállamban korlátozhatatlan hatalmat nem szabad biztosítani senkinek. Ez a mi nagyon határozott álláspontunk. Sőt, a már meglévő kontroll-lehetőségeket, amelyek egyébként szerintem a mai napig nagyon szűkre szabottak, még tovább gyengíteni szintén óriási hiba és rossz irány.

Ha a kormány úgy gondolja, és természetesen szakmai szempontból lehet arról vitát nyitni, hogy az interpelláció biztosítja-e a leghatékonyabb módon azt, hogy az Országgyűlés ellenőrizni tudja a Legfőbb Ügyészség tevékenységét, ez igaz, tehát erről vitatkozni lehet. De ebből a javaslatból nem tűnik ki az, hogy az interpelláció helyett a kontrollnak más eszközét javasolná a kormány. Nyilvánvalóan nem is tervezi. Ha az államtitkár úr szóbeli kiegészítését figyelembe vesszük, akkor ez határozottan kijelenthető, hiszen azt mondta államtitkár úr, hogy a legfőbb ügyész státusát még inkább – ő így fogalmazott – a függetlenség irányába kívánják elmozdítani, ami, én azt gondolom, helytelen megfogalmazás, mert független ma is a legfőbb ügyész; ennél függetlenebb akkor sem lesz, ha az interpelláció lehetősége megszűnik. Tehát nem a függetlenség irányába kívánják önök elmozdítani, hanem a kontrollálhatatlanságnak az irányába kívánják elmozdítani. És ez a két fogalom szerintem jelen esetben nem mosható össze, nem kezelhető egyként. Így tehát én azt gondolom, hogy anélkül az interpelláció megszüntetésére indítványt tenni, hogy egyébként az ügyészség parlament általi kontrolljának egyéb lehetőségét megteremtene a kormány, ez súlyos hiba és tévedés.

Másrészt hivatkozom arra, hogy ezek a módosítások nem feltétlenül kell, hogy most megtörténjenek. Mert nyilvánvaló, és borítékolom államtitkár úr válaszát erre a felvetésre, miszerint is a legfőbb ügyész megválasztása korábban fog megtörténni, mint ahogy egyébként az új alkotmányt az Országgyűlés elfogadná. Azonban ha megnézi ezt a két rendelkezést államtitkár úr, miért ne lehetne, miért befolyásolná hátrányosan a legfőbb ügyész státusát az, ha most feles többséggel megválasztják, majd később hozunk egy olyan döntést, hogy a következő legfőbb ügyészt már kétharmados többséggel választják meg? Én azt gondolom, hogy érdemben nem módosíthatja. Az módosítana rajta, hogyha, a korábbi hírek szerint, hat évről kilencre kívánják fölemelni a legfőbb ügyész mandátumának idejét; akkor egyértelműen módosítana – itt nem értem meg ezt az érvelést. De ha továbbmegyek, és az interpellálhatóságot veszem szemügyre, akkor még kevésbé értem, hogy miért ne lehetne, mondjuk, egy ügyészi ciklusnak a felénél úgy határozni, hogy az interpellálhatóság megszűnik. Mennyiben befolyásolja ez a frissen megválasztott legfőbb ügyész helyzetét? Én azt gondolom, semmiben.

Márpedig, ha ez így van, akkor Salamon képviselőtársamnak a korábbi hasonló kezdeményezésekre adott válaszát, illetve véleményét szeretném felidézni önnek, államtitkár

úr, aki azt mondta, hogy várjuk meg ezekkel a rendelkezésekkel az alkotmányozás folyamatát. És majd akkor, abban a folyamatban meg fogjuk tárgyalni azt, hogy helyesek-e ezek a rendelkezések, vagy a hatályos szabályokon módosítani kell-e. Úgy hiszem, hogy ha ülésezik, és most már valahol a munkája közepén tart az Alkotmány-előkészítő eseti bizottság, akkor ezeket a kérdéseket oda kellene utalni, és az új alkotmánnyal együtt elfogadni, s abban a folyamatban megtárgyalni, nem pedig így előrehozni.

Szeretném megkérdezni azt államtitkár úrtól, hogy az interpellálhatóságra vonatkozó szabályok megváltoztatásával kapcsolatban mi indokolja tehát a sietséget. És mondom, előrevetem, hogy természetesen államtitkár úr azt válaszol, amit akar, de úgy hiszem, és most jelzem, hogy nem tartom kielégítő válasznak azt, hogy a legfőbb ügyészt előbb választjuk meg, mint ahogy az alkotmányt elfogadjuk. Én mást nem találok, ami indokolhatná ezt a sietséget.

Éppen erre tekintettel tehát nem fogjuk támogatni a beterjesztett javaslatot. Téves és hibás útnak tartjuk. Hozzáteve azt egyébként, hogy ha igaz, és persze az ember csak félve fogalmaz meg ilyen állításokat egy felelős parlamenti bizottságnak az ülésén, olyan állításokat, amelyeket egyelőre csak, persze egyhangúan, de a sajtó közvetít felénk, hogy a következő legfőbb ügyészt Polt Péternek fogják hívni, akkor különös tekintettel kell arra lenni, hogy mindezeket a módosításokat egyébként a Fidesz számára – és erről dokumentum létezik – éppen Polt Péter javasolta.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Salamon László!

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Az alkotmánymódosítás elemeit illetően a jogalkotással kapcsolatos, a javaslat első szakaszában foglalt rendelkezésekkel nem kívánok foglalkozni, ezzel kapcsolatosan nincs érdemben észrevételem.

Az alkotmánymódosítás második része arról győz meg, hogy egyre inkább indokolt egy kisebb alkotmány létrehozása. Figyeltem államtitkár úr érvelését. Bevallom őszintén, én már hosszú ideje, megtisztelő megbízatásomnál fogva, az új alkotmány alapelveire koncentrálok, és nehezen tudom követni a kormány közigazgatási szempontjait és az ezzel összefüggő törvényi változásokat. Azt gondolom erről, hogy minden kormánynak erre joga van. Ebből viszont az következik, hogy az, hogy kormány megbízott lesz-e vagy nem lesz, az nem alkotmányos kérdés. Következésképpen elhibázott dolognak tartom – ezt most nem a kormánynak mondom, hanem a most hatályos alkotmánynak – olyan összeférhetlenségi kérdés alkotmányos szintű szabályozását, amelynek a módosítására rákényszerül az Országgyűlés, ha a kormány az egyébként teljesen kompetenciájába tartozó közigazgatásban változást kíván végrehajtani. Nem beszélve arról, hogy az összeférhetlenség nagyon sajtószerű módon kodifikált. Miközben a 20. § (5) bekezdése magában foglalja az államhatalmi ágak szétválasztásával kapcsolatos, illetőleg a rendőrség, honvédség – ha jól emlékszem – politikasemlegességét szolgáló összeférhetlenségi szabályokat, aközben az összeférhetlenségi szabályok 90 százalékát a képviselői jogállásról szóló '90. évi LV. törvény szabályozza. Tehát nem de lege lata, hanem de lege ferenda mondom, a munkacsoportban arra fogunk javaslatot tenni, hogy azon túl, hogy az alkotmányban szerepel, hogy a képviselő összeférhetlenségének kimondása megszünteti a képviselői minőséget, az összes összeférhetlenségi esetet egy kétharmados törvényben fogjuk majd javasolni rendezni, abból a megfontolásból kiindulva, hogy emiatt kéthavonta vagy félévente ne kelljen alkotmányt módosítani. Mert mindig lehet olyan változás az államszervezetben, amely összeférhetlenségi problémákat vet fel.

Az általam elmondottak fényében tehát, amellet, hogy nem is ellenzem természetesen az alkotmánymódosítást, csak a jövőre nézve mondom ezt, hogy szerintem az összeférhetlenség részletes szabályait egységesen, egy külön törvényben kell szabályozni, kímélendő az alkotmányt az állandó és fölösleges módosításoktól.

S akkor engedjék meg, hogy hosszabban foglalkozzak az ügyészség problémakörével. Tudniillik ez nemcsak a legfőbb ügyész problémája igazából, hanem a kérdés összefügg az ügyészség államszervezetben elfoglalt helyével. Ebben két modell alakult ki a történelem során. A hagyományos modell, amikor az ügyészség a kormány felügyelete alatt működik. Megjegyzem, kevesen tudják, hogy ebben a hagyományos modellben nincs olyan tisztség, amely a legfőbb ügyésznek megfelel, hanem például a magyar megoldás az volt, hogy megyénként a királyi főügyészségek élén álló főügyészek vezették megyénként az ügyészi szervezetet, gyakorlatilag az igazságügyi minisztérium helyi szerveként, és az igazságügyi minisztérium láthatta el elvileg utasítással ezeket az ügyészségeket. Aki ismeri a magyar ügyészség történetét, az viszont azt is tudja, hogy 1870 óta – ha jól emlékszem, azóta van modern ügyészség, akkor született meg az ügyészi törvény – egészen 1945-ig egyetlen igazságügy-miniszternek álmában sem merült fel az a gondolat, nem merészt álmában sem gondolni arra, hogy utasítást adjon ügyésznek, mert hogy érdemben ezzel a hatáskörrel éljen, óriási botrány keletkezhetett volna ebből nyilvánvalóan. Tehát az ügyészi szervezet szakmai szervezetként tette a dolgát az igazságügy-miniszter felügyelete alatt.

Ki volt interpellálható ebben a rendszerben? Az igazságügy-miniszter. Mert ez a konstrukció egy kézben egyesítette a bűnüldöző szervezetet. A kormány felelt a rendőrség működéséért a belügyminiszter révén, a nyomozati tevékenységekért, mint a legfontosabb ügyészi funkciónak az előzmény szakaszáért, és az ügyészség felelt a közbiztonság megfelelő emeléséért és képviselőségért. Vagyis az egységes bűnüldözésért egységes kormányfelelősség állt fenn. Ott sem lehetett a szakembert bombázni, hogy mondjam, laikus jogi kérdésekkel, ami most a magyar parlamentben folyik, hogy feláll egy jogvégtetlen képviselő, előadja a dilettáns kérdését, és utána a legfőbb ügyész büntetőjogi szemináriumot tart a képviselők számára, ami a jogászoknak már a könyökükön jön ki, mert ha nem tudták, már megbuktatták őket az egyetemen, hogy mi az alapos gyanú, mikor lehet vádat emelni; és ezek után a jogvégtetlen képviselő nem fogadja el a választ. Hát, kérem, ez nevetséges! Nevetséges konstrukció! Tulajdonképpen ez a konstrukció nem működik, hogy egy szakmai tevékenységre rákényszerít egy politikai szerepkört. Alkotmányjogi ficam – hogy egy korábbi klasszikust idézzek.

De térjünk vissza: ez volt tehát az ügyészség államszervezetben elfoglalt egyik megoldása: a kormány alá rendelt ügyészség, úgy, hogy az ügyészhez csak a kormány nyúlhat hozzá, érte politikai felelősséggel a kormány, jelesen az igazságügy-miniszter tartozik.

A másik rendszer – ami egyébként mellékes, de – a Szovjetunióból ered. A volt szocialista országok egy részében maradt még meg, illetve Portugáliában... *(Elnök: Csak Litvániában maradt meg.)* – csak Litvániában maradt meg; köszönöm szépen, ebben akkor én elmaradtam, akkor ezek szerint ezt megszüntették –, ma még Portugáliában van ilyen ügyészség. Ennek a konstrukciónak a lényege, hogy az ügyész szakmai jellege ellenére politikai szereplővé lesz. Csakhogy félig-meddig teszi ezt, felemás a megoldás, mert az ügyészség számára az alkotmány most sem ír elő politikai felelősséget. Az alkotmány ugyan azt tartalmazza, hogy az ügyész a tevékenységéért felelősséggel tartozik, de hölgyeim és uraim, ez nem politikai felelősség. Bárándy képviselő úrnak is figyelmébe ajánlom: a legfőbb ügyész eddig sem váltható le úgy, ahogy közjogi értelemben a kormány leváltható. A kormánnyal szemben ugyanis, konstruktív bizalmatlansági indítvánnyal ugyan, de a kormánnyal szemben minden indok nélkül lehet kezdeményezni annak eltávolítását és leváltását. A legfőbb ügyésszel szemben csak jogszabálysértés esetén vagy a feladatai gyakorlásának elmulasztása esetén lehet fellépni. Ez ugyanaz a jogi konstrukció, mint a

Magyar Nemzeti Bank elnökével szemben. Tehát nem lehet azon az alapon vele szemben eljárni, hogy nem tetszik az, amit tesz, nem vagyunk elégedettek a tevékenységével, nincs benne bizalmunk, ezért leváltjuk. Mert a politikai felelősség ezt jelenti.

Ezt azért mondom, hölgyeim és uraim, mert az interpelláció és a politikai felelősség egymástól szétválaszthatatlan intézmény, ikertestvérek. Politikai felelősség nélkül az interpellációnak nincs értelme, funkciótlan. Bárándy képviselő úr azt mondta, hogy emiatt egy miniszter sem mondott le. Nem mondott le, de volt olyan, aki ilyen esetben felajánlotta a lemondását: emlékeztetek Deutsch Tamás miniszter úrra. Emellett a miniszterelnök bármikor leválthatja a minisztereit a szokásos közjogi úton, hogy a köztársasági elnöknek javaslatot tesz a felmentésére, és lehet, hogy a köztársasági elnök, illetve a miniszterelnök nem veri nagydobra, hogy erre az interpellációk sorsa hogyan hatott ki, de kihathat éppen, erre a közjogi lehetősége megvan. Tehát ebből a szempontból a felelősség szempontja összehasonlíthatatlan ma is a legfőbb ügyészével, az ügyészség és a legfőbb ügyész helyzete a miniszterekével.

De mi történt – és most a kétharmad és a feles többség kérdésére térek rá – a Kerekasztal-tárgyalásokon? Valamelyest emlékszem rá, bár én a választójogi frakcióban működtem. A Kerekasztal-tárgyalásokon a pártok megállapodtak abban, hogy az ügyészséget a kormány alá kell rendelni. Csakhogy, mint jó néhány kérdésben, a Nemzeti Kerekasztal szembenézett azzal vagy számba vette azt, hogy nincs igazi demokratikus legitimációja. Mert a Nemzeti Kerekasztalt ugyanúgy nem választották meg, mint az utolsó pártállami parlamentet, amelynek a feladata volt a Kerekasztal-tárgyalásokon való megállapodás alkotmányba átültetése. Ezért a következő felemás megoldás született. Azt mondták, hogy hagyjuk egyelőre a legfőbb ügyész helyzetét és ezen keresztül az egész ügyészség helyzetét úgy, ahogy most van, kvázi parlamenti alárendeltségben, de mivel úgyis majd a szabadon választott parlament – ezt mindenki így gondolta – a kormány alá fogja rendelni a legfőbb ügyészt, értelmetlen, hogy a legfőbb ügyészt kétharmados többség válassza meg. Ezért van ez a kakukktójtás ma is benne az alkotmányban; tessék megnézni, hét közjogi méltóság közül ötöt, a köztársasági elnököt, az Alkotmánybíróság elnökét, a Legfelsőbb Bíróság elnökét, az ombudsmanokat, a Számvevőszék elnökét és alelnökét kétharmaddal választják, míg a miniszterelnököt egyszerű többséggel – igaz, az összes országgyűlési képviselő többségével; ez teljesen logikus, mert a kormány működése mindig többségi kérdés és nem kétharmados kérdés –, a legfőbb ügyészt pedig azért egyszerű többséggel, mert azt majd a szabadon választott parlament úgyis a kormány alá helyezi, és ez tulajdonképpen egy formális kérdés. Nem gondolták azt, hogy ez után eltelik húsz év, és a mindenkori kormány javaslatot tesz az ügyészség kormány alá helyezésére, és a mindenkori ellenzék, amely nagyobb erőt képez, mint az egyharmad, opponálni fogja ezt, és nem kerül sor erre az alkotmánymódosításra; illetve a '94-98-as időszakban az MSZP-SZDSZ erről való nézetkülönbsége akadály volt annak, hogy ezt az alkotmánymódosítást keresztülvigyék.

Ezt nem árt világosan látni. Így keletkezett ez a helyzet, hogy gyakorlatilag az ügyészség alkotmányos szabályozása ellentmondásos, mert egy olyan koncepciót tükröz, hogy ez az ügyészség kormány alá lesz helyezve, és nem került sor a kormány alá helyezésére, de fennmaradt a feles többségű választás, abból a feltételezésből kiindulva, hogy egy kormánytisztviselőt nem választunk meg kétharmados többséggel; és fennmaradt az interpellálhatóság, miközben az ügyésznek nincs politikai felelőssége.

Ezt a sajátságos, ellentmondásos és szerintem is tarthatatlan alkotmányjogi helyzetet kétféle irányba lehet elmozdítani. Az egyik megoldás, hogy a kormány alá rendeljük az ügyészséget, és megteremtjük az igazságügy-miniszter interpellálhatóságát e tekintetben is. A másik megoldás az afelé való elmozdulás, amelyet most a kormány javasol. Én csak azt tudom mondani, hogy a kormány különböző alkotmányos kérdések közül legalábbis egyben,

úgy tűnik, leteszi a garast, és az ügyészség helyzetét most már nem a kormány alá rendelten képzelem el, hanem ebben a formában.

Tehát én csak azt tudom mondani, hogy a javaslat a maga logikai felépítésében alkotmányjogilag konzekvens. Ezzel legyünk tisztában, és ez legyen valamennyiünk számára világos. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Gaudi-Nagy Tamásé a szó.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Figyelemmel hallgattam az előterjesztő felvezetését, illetve a már elhangzott két hosszás elemzést az előterjesztésről.

A Jobbik-frakció nevében azt a határozott választ kell adjuk, hogy nem tartjuk tárgysorozatba-vételre alkalmasnak a javaslatot. (*Dr. Salamon László: Ez automatikus. Kormányjavaslat.*) Automatikus, rendben, de nem tartanánk, ha... Ugye, egyrészt most örülni kellene annak, hogy végre nem egyéni képviselők nyújtanak be alkotmánymódosítási előterjesztéseket, és annak a bizonyos forradalmi első három hónapi jogalkotásnak talán most lehet, hogy vége szakad, viszont rettenetesen rossz iránya kezd fordulni azonnal, vagy folytatódik a rossz gyakorlat, a helytelen alkotmánymódosítási gyakorlat.

Első számú indokként felhozom azt, hogy maga a fő ok, ami kiváltotta – saját indokolása szerint – ezt az alkotmánymódosítást, az a régi jogalkotási törvény helyett egy új jogalkotási törvény megalkotása. Ehhez magából az általános indokolásból idézek a 4. oldalról, annak is az 5. sorából, hogy „ennek megfelelően új jogalkotási törvény megalkotásával egyidejűleg az alkotmány módosítása is szükségessé vált”. Itt már tulajdonképpen meg is kellene állnunk, és én nagy örömmel és tulajdonképpen izgalommal hallgattam itt az alkotmányjogi fejtegetéseket, mert ezek nagyon érdekes és izgalmas dolgok, csak számomra, és azt gondolom, minden felelős, alkotmánytisztelő képviselő számára is szerintem kérdőjelként kell felvetüljön az, hogy hogyan tudunk mi a jogalkotási törvényre figyelemmel előterjesztett alkotmánymódosításról úgy tárgyalni, vitatkozni, hogy egyidejűleg nem tudjuk, milyen normaszöveggel fogja előterjeszteni a kormány a jogalkotási törvényt. Én tehát ezt súlyos hibának tartom, szakmai hibának, és csak annyit tudok kérni, hogy minél hamarabb tegye meg a kormány, hogy a jogalkotási törvényt előterjeszti, már csak azért is, mert valóban az év végi határidővel ez egy óriási hiátus a magyar jogrendszerben, hogy sok minden fontosabb volt, mintsem a jogalkotás rendje. Végre most előkerült, napirendre került a kérdés, viszont maga a norma, az alapnorma nem került elénk, tehát csak az alkotmány módosítása került elénk ebben a formában. Így tulajdonképpen úgy gondolom, hogy a részegész viszonyát tekintve nem lehet felelősen nyilatkozni arról, hogy ezek a normák, amelyeket most az alkotmánymódosításba illesztetten szeretne a jogalkotás rendje körében a kormánytöbbség megalkotni, vajon egyáltalán milyen módon ítélték meg – az ördög a részletekben rejlik, tudjuk jogászként, tehát gyakorlatilag nem tudunk felelősen álláspontot formálni. Azt kérem tehát erre tekintettel is a kormány képviselőitől, hogy vagy vonják vissza ezt a javaslatot, vagy pedig akkor e mellé terjesszék be az új jogalkotási törvényjavaslatot.

A másik indok, amely az ügyészség jogállásával kapcsolatos, egészen konkrétan a legfőbb ügyész interpellálhatósága és megválasztása, illetve az ügyészségről szóló jogszabály kétharmados tétele; itt az a határozott álláspontunk, hogy pontosan azokat az érveket mi is indokoltnak tartjuk, amelyeket Bárándy Gergely elmondott. Magam is ezt mondtam volna, ha elsőként szólalok föl. Mielőtt még az MSZP-Fidesz nagykoalícióról szóló érveket meghallanánk, azért szeretném egyértelművé tenni, csupán arról van szó, hogy ha már valóban elindult ez az alaptörvény-alkotási folyamat, akkor ennek egy nagyon fontos alkotmányos jogintézményét kiemelni ebből a folyamatból, mielőtt még legalább a nemzeti együttműködés rendszeréhez illő konszenzusra törekvés jegyében ott a szakmai munkacsoportokban tisztázódna a legfőbb ügyész jogállása és az ügyészség jogállása, az ezzel

kapcsolatos alkotmányos rendelkezések, ezeket most előrevenni, az új legfőbb ügyész küszöbönálló megválasztása előtt, tulajdonképpen, finoman szólva, nem érezzük elegánsnak, és nem érezzük összhangban azokkal a fogadkozásokkal és kifejtett álláspontokkal, amelyek arról szólnak, hogy most minden alkotmányt érintő kérdést már helyezzünk abba a nagy csomagba, amelyet az Alkotmány-előkészítő eseti bizottság végez. És különösen azt fájjalom vagy sérelmezem, hogy például itt ültünk ebben a bizottságban, amikor emlékszem, Pörzse Sándor képviselőtársam nyújtotta be előterjesztését, az alkotmány módosítására irányulóan a nemzeti lobogón a nemzeti címer elhelyezésére irányuló javaslatát, és akkor emlékszem, hogy Salamon László legalább olyan harcos hevülettel, mint ahogy most tette, azt mondta, hogy hát, ez egy olyan komplex kérdés, amelyet most ne szabályozzunk külön, ezt mindenképpen majd az alkotmányozás nagy folyamatába illesszük. Úgy gondolom, hogy ha egy ilyen szimbolikus, nemzeti szimbólummal kapcsolatos törvényt sem tárgyalt külön a kormánytöbbség az alkotmányozás már előrelendült folyamatára figyelemmel, akkor ez most több mint abszurdum, hogy most viszont az ügyészség, a legfőbb ügyész intézményét tárgyalja és módosítja. Ráadásul Kovács Tamás jelenlegi legfőbb ügyéssel egybehangzó előterjesztést tesz a kormány, ami megdöbbenő számomra, hogy tulajdonképpen a legfőbb ügyész így megrendelte az én olvasatomban azt, hogy ne legyen interpellálható, mert kapott egy-két kellemetlen interpellációt.

Egyébként az Alkotmánybíróság 3/2004-es határozata egyértelműen rögzíti: az interpellálásnak egyetlenegy tartalmi korlátja van, az, hogy a képviselő az interpellált hatáskörébe tartozó kérdést tegyen föl; ezen túlmenően semmilyen más korlátot nem ismer. Tehát ezt a fajta sanda felvetést, vagy igazából nem is értem ezt az egészet, hogy ügyvédi minőségemben én hogyan merek megszólalni az Országgyűlésben, ezt visszautasítom, kikérem magamnak, és a jövőben, ha folytatódik ez a gyakorlat, a lehető legkeményebb módon fogok ezzel szemben a törvényes keretek között fellépni. Ugyanis azt jó lenne tudomásul venni, hogy vannak olyan képviselőtársaink, például Papcsák Ferenc képviselőtársam is ügyvédként praktizál, jómagam is ügyvéd vagyok, egyben jogvédő is vagyok. Nyilván ebben az esetben nem ügyvédi minőségemben szólaltam fel, hanem jogvédői minőségemben egy olyan ügycsomagról kerítettem szót, amelyek olyan koncepciók eljárásokról szólnak, amelyek típusosan a Gyurcsány-rendszerben, Gyurcsány-Bajnai-rendszerben indultak, és amelyek politikai meghurcolást tartalmazznak. Úgyhogy én szívesen meghallgatnám az államtitkár úr véleményét arról, hogy ezt milyen, tulajdonképpen jogszabályi hivatkozásra utalással sérelmezi vagy teszi szóvá, hogy hogyan lehet bárki részéről egy olyan interpellációt elmondani, amely érint olyan ügyet is, amelyben ő konkrétan eljár jogi képviselőként. Hiszen ilyen jellegű törvényi korlát sem az ügyvédi szabályokban, sem pedig a másik oldalon, az interpellációra vonatkozó szabályokban nincs.

Egyébként egyetértek azzal az állásponttal is, hogy az interpelláció a parlamenti politikai ellenőrzés egyik eszköze, és igazából ennek a rendszernek a fenntartása semmilyen módon nem változtatja meg a dolgok lényegét, mégpedig azt, hogy tulajdonképpen politikai következményei úgy sincsenek egy interpellációnak. Azonban annyi értelme legalább van, hogy az Országgyűlés kifejezésre tudja juttatni a legfőbb ügyéssel kapcsolatos politikai véleményét, hiszen végül is az Országgyűlés által megválasztott és az Országgyűlésnek felelős igazságszolgáltatási szereplőről van szó. Nagyon remélem, hogy a másik indok, ami fölmerülhet a módosításnál, szintén nem helytálló, jelesül az, hogy a legfőbb ügyészi státusra aspiránsok egyike közül netán Polt Pétert annyit interpellálták valóban annak idején, tulajdonképpen mondhatni, akár már visszaélészerűen is a Medgyessy-Gyurcsány-időszakban, hogy neki valószínűleg elege lett ebből az interpellálási sorozatból, és ha az ember olvassa a korabeli sajtótudósításokat, látja, hogy valóban képtelen helyzetek adódtak elő. De mindig fel kell tenni a kérdést, hogy ha van egy jogintézmény és azzal visszaélészerűen jártak el, akkor a jogintézményt kell-e kidobni az ablakon, vagy adott

esetben be kell tudni egy ilyen jogintézmény létezésébe azt a kockázatot is, hogy adott esetben ezt úgymond nem rendeltetésszerűen használják. Bár hozzáteszem, minden olyan ügy, amely legfőbb ügyészi hatáskörbe tartozik, tehát vádemeléssel vagy nyomozással vagy törvényességi felügyelettel kapcsolatos, az, úgy gondolom, az Országgyűlésre is kell hogy tartozzon, és igenis, hozzáférhetővé kell tenni a legfőbb ügyészt arra, hogy ő elszámoljon azzal, hogy egyes konkrét ügyekben mit tett és mit nem tett. Hangsúlyozva tehát azt, hogy nem jelenti a pozíciójának elvesztését egy ilyen el nem fogadás, hiszen Polt Péter esetében is számtalan interpellációra adott válaszát nem fogadták el. Ez valóban elég visszas dolog volt, de ettől szerintem a jogintézményt még nem kellene kidobni az ablakon.

Az ellenzéki jogkörök korlátozásaként fogjuk föl. Így is olyan bivalyerős – finoman fogalmazva – ez a jelenlegi kétharmados kormánytöbbség, hogy nem értjük ezt a fajta tartózkodást vagy ezt a fajta kihátrálást ebből az intézményből.

Azzal, mondjuk, egyébként egyet tudunk érteni – legalábbis a saját véleményemet mondom –, hogy a legfőbb ügyész megválasztását kétharmadosra tegyék, illetve maga a jogszabály, az ügyészségről szóló jogszabály is kétharmados legyen. De mondom, ez így teljesen félreviszi, és az egész alkotmánymódosítás értelmét is, többször utaltam rá, hogy nem látjuk indokoltnak.

A kormányhivatalokkal kapcsolatos kormány megbízotti státus... *(Jelzésre:)* – még nem tartunk ott; erről majd később szövegek.

Köszönöm.

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! A frakciók tulajdonképpen hozzászóltak, akik akartak. Most második felszólalásra jelentkezett Bárándy Gergely is és Salamon László is. Azzal adom meg a szót *(Dr. Bárándy Gergely: Két percben összefoglalom.)*, hogy itt most két perc is sok, mert látják, képviselőtársaim, holnap tárgyalandó anyagokról van még szó. Tehát röviden megadom a szót Bárándy Gergely, utána Salamon László képviselőtársamnak. Röviden.

DR. BÁRÁNDY GERGELY (MSZP): Köszönöm szépen; tényleg nagyon röviden reagálnék. Az egyik az, hogy a népképviselőnek ez a sajátossága, képviselő úr, nevezetesen, hogy néha laikus interpellációkat, laikus felszólalásokat hallunk; ez ugyanígy igaz egyébként a legfőbb ügyész vonatkozásában, mint mondjuk, amikor a környezetvédelmi minisztert interpellálják egy ugyanannyira szakkérdésben laikus képviselők. Ez ilyen. Szerencsés, ha jó a szakértői háttér, és a laikus interpelláció szakmaivá tud válni a szakértői háttér miatt.

A másik, amit megjegyeznék, hogy igen, nagy különbség, mert a kormányt valóban lehet váltani a konstruktív bizalmatlansági indítvánnyal, és valóban, előadódhat az, hogy a minisztert azért váltják le, mert sorozatosan nem fogadják el az interpellációt. Azt gondolom, ez ugyanúgy a közéleti kultúrának a része, mint ahogy az is a közéleti kultúrának a része tud lenni, ha sorozatosan nem fogadják el a legfőbb ügyész interpellációját, és ha ezt nemcsak az Országgyűlésben, hanem adott esetben a szakmai közvélemény is jogosnak ítéli, akkor a legfőbb ügyész lemond a pozíciójáról. Én azt gondolom, nem a nem megfelelő politikai kultúrához kellene hozzáigazítani a jogszabályokat, hanem éppen fordítva: meg kellene teremteni az esetleg később kialakuló közéleti kultúrának azokat a lehetőségeit, amivel az ilyen lemondások adott esetben létre tudnak jönni.

Utolsó egy mondat: igen, nagyon logikus volt, amit Salamon képviselő úr a szabályozás kialakulásáról mondott a '89-90-es változások kapcsán. De én úgy gondolom, húsz év elteltével más gyakorlat és más felfogás alakult ki. Úgy hiszem, nem kellene mindig a kályhához visszatérni, és az akkori viszonyoknak megfelelő szabályozást alkotni, illetve abból kiindulni, hanem az elmúlt húsz év történéseit is figyelembe lehet venni. Ez a sajátos helyzete alakult ki Magyarországon az ügyészségnek, és az is egy jogállami megoldás lenne, ha kormány alá rendelnék, természetesen megfelelő garanciális feltételek mellett, de a kontroll

lehetőségét, amelyet már az Országgyűlés magáénak tudhat, legalább csökkenteni nem kellene.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Salamon képviselő úr röviden még hozzászól; utána lezárom a vitát.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Csak emlékeztetem: interpellációk el nem fogadása esetén a Házzsabály előírja, hogy azt az illetékes bizottságnak meg kell tárgyalnia – ebben az esetben ez az alkotmányügyi bizottság. Számos esetben fordult elő, mi ellenzékben voltunk, hogy a kormányoldal elutasította a legfőbb ügyész interpellációra adott válaszát, a házelnök kiadta az alkotmányügyi bizottságnak, az alkotmányügyi bizottság kormánypárti elnöke nem blamáta magát azzal, hogy behozza a bizottsághoz ezeket az interpellációkat; annyira nevetséges lett volna alkotmányügyi bizottságban ezeket újratárgyalni, hogy a kormánypárti bizottsági elnök a kormánypártok által leszavazott, az interpellációra adott legfőbb ügyészi válaszok megtárgyalását ide be se hozta. Ez önmagáért beszél. *(Dr. Steiner Pál: Nem így volt!)*

Köszönöm.

ELNÖK: Államtitkár úr!

Dr. Répássy Róbert válaszai

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Bizottság! Igyekszem röviden válaszolni a felmerült kérdésekre.

A Bárándy képviselő úr által elmondottakkal ellentétben én úgy gondolom, hogy az ügyészség most is kontroll alatt áll, alkotmányos kontroll alatt áll, mégpedig ez a bíróság; a bíróság kontrollálja az ügyészség munkáját. Minden ügyészi döntéssel szemben van jogorvoslati lehetőség, és a legfőbb jogorvoslat a vádképviselő során maga a bíróság döntése. *(Dr. Steiner Pál: Ez nem így van. – Dr. Bárándy Gergely: Sok minden nem így van. – Dr. Gaudi-Nagy Tamás: 98 százalékos a váderedményesség.)* Én nagyon szívesen meghallgatom önöket, de szerintem lesz még rá módunk a holnapi vitában.

Az interpelláció az politikai kontroll. Tehát igen, valóban, nem politikai kontroll alatt áll az ügyészség, hanem szakmai kontroll alatt, illetve inkább törvényességi kontroll alatt áll: ez a bírósági kontroll. Az, hogy mennyire politikai kontrollként értékeli a Szocialista Párt az interpellációt, az jól mutatkozott azokból a mondatokból, hogy amikor Bárándy képviselő úr másodszer szólalt föl, azt mondta, hogy például, ha leszavazzák a legfőbb ügyészt, akkor lemondott volna. Például amikor önök azt kérdezték tőle, hogy miért indított szocialista képviselők ellen büntetőeljárást, akkor le kellett volna mondania a legfőbb ügyésznek, ha nem fogadják el az interpellációs választ. Éppen ez mutatja azt, hogy miért nem szabad ezt az eszközt, ezt az interpellációs eszközt meghagyni a politika kezében: azért, mert így legalább a korrupció elleni küzdelemben az ügyészség a leghatékonyabban, a legerőteljesebben fel tud lépni.

Az alkotmány módosításának aktualitása, időszerűsége Bárándy képviselő úrnál és Gaudi képviselő úrnál is felmerült. Mint mondtam, ennek tehát három eleme van. Ebből a jogalkotási törvényről vitán felül áll, hogy azt január 1-jéig kell megalkotni és pótolni a jogalkotási törvényt. Ugyanez a helyzet egyébként a kormányhivatalokról szóló törvényről is, az az előterjesztés szerint január 1-jén lépne hatályba, tehát az alkotmánymódosításnak azt a rendelkezését ez indokolja.

Az ügyészség esetén pedig, bár ezt eleve vitatta Bárándy képviselő úr, de én valóban a legfőbb ügyész megválasztásának az időpontját tudom felhozni. Szerintem a legfőbb ügyész

megválasztása után az ő státusát érintő kérdéseket már nem lehet alkotmánymódosítással elrendezni; akkor nyilván egy új legfőbb ügyésznek ki kellene töltenie azt a ciklust. Tehát a megválasztására vonatkozó szabályok megváltoztatása szerintem inkább a megválasztása előtt indokolt, ezért terjesztette be a kormány.

A módosításokkal egyébként Kovács Tamás, tehát a jelenlegi legfőbb ügyész is egyetértett. Ez most érdekes volt, Bárándy képviselő úr azt mondta, hogy ezt Polt Péter írta, ezzel szemben Gaudi képviselő úr azt mondta, hogy Kovács Tamás „megrendelte” ezeket – most már én sem tudom eldönteni, hogy önök szerint ki írta ezeket a módosításokat. (*Dr. Bárándy Gergely: El kell olvasni a javaslatot, és világos lesz.*) A kormány javasolja ezeket a módosításokat, és a kormány javaslatával egyetért egyébként a jelenleg hivatalban lévő, leköszönő legfőbb ügyész is. Gondolom, abból a megfontolásból ért egyet, mert ő is tapasztalta, hogy például milyen anakronizmus ez az interpellálhatóság. De ha ezt csak a legfőbb ügyész mondaná, ez önmagában még nem lenne érv. Az alkotmánybírósági határozatból is kikövetkeztethető, hogy ez milyen anakronizmus.

Salamon képviselő úrnak szeretném mondani, hogy én is indokoltnak tartom a képviselői összeférhetetlenség vagy általában az összeférhetetlenség újraszabályozását. Tehát egyetértek azzal, hogy az új alkotmány megalkotása során ezt újból át kell tekinteni. Akár az a megoldás is teljesen jó megoldás, hogy az összeférhetetlenségről külön törvény rendelkezzen.

Ha azt javasoltuk volna egyébként, hogy az ügyészséget kormány alá rendeljük, akkor most ezért támadna bennünket az ellenzék. Ennek ékes példája volt, hogy az önkormányzati választások előtt a Népszava – és kénytelen vagyok itt az MSZP-re utalni, hiszen az MSZP-tagság feltételül szabná Szanyi Tibor, hogy Népszava-előfizetéssel rendelkezzen – azt írta, hogy a kormány alá akarja rendelni az ügyészséget a Fidesz, miközben már a minisztérium honlapján éppen egy hónapja volt olvasható az a tervezet, amelyet most benyújtottunk a tisztelt Ház elé. Tehát már egy hónapja elolvashatták volna a Népszava munkatársai is, hogy az ügyészséget nem kormány alá rendelni akarjuk, hanem a függetlenségét akarjuk megerősíteni. Úgyhogy én szórakoztatónak tartom ezt a játékot, hogy amikor azt javasolta az első Orbán-kormány idején ez a mostani többség, hogy rendeljük kormány alá az ügyészséget, akkor az MSZP élesen ellenezte ezt, most pedig éppen azt ellenzi, hogy az ügyészség függetlenségének az alkotmányos szabályai még kiteljesednek. Szerintem kicsit következetesebben kellene ebben állást foglalni. Ez ránk is igaz, tehát hozzáteszem, a mi álláspontunk változott, és alapvetően azért változott, mert elég éles kritikát kaptunk azért, mert úgymond a kormány alá akartuk rendelni az ügyészséget.

Mind a két modell szerintem alkotmányjogilag teljesen egyenértékű. De a két modellben a következetlenségeket ki kell iktatni, és következetesen kell vagy az Országgyűlés általi választást, az Országgyűlés alá rendeltséget, vagy pedig a kormány alá rendeltséget, bármelyiket következetes szabályokkal kell körülbástyázni. És itt most az történik, hogy az Országgyűlés által megválasztott legfőbb ügyészre vonatkozó szabályoknál következetesen akarjuk végigvinni azt, hogy ő politikai felelősséggel nem rendelkezik. Amennyiben a kormány alatt lenne az ügyészség, akkor természetesen az ügyészség tevékenységéért a politikai felelősséget az igazságügy-miniszter viselné, ez egy teljesen logikus modell lenne.

Gaudi képviselő úr, a jogalkotási törvény tervezetét, ha jól tudom, a jövő héten be fogjuk nyújtani. Egyébként szintén elolvasható már a minisztérium honlapján, tehát a www.kim.gov.hu/jogszabalytervezetek/archivum alatt elolvasható, és egyébként már többen is véleményezték. Kétségtelen, ez a szokás, hogy hamarabb megjelenik egy törvénytervezet, mielőtt benyújtja a kormány az Országgyűlésnek, de már elolvasható, tehát nem volt szándékunk különválasztani ezt a két kérdést.

Azt viszont jogosan vetette fel, hogy miért akarjuk az alkotmányos szabályokat is megváltoztatni, hiszen az Alkotmánybíróság csak azt írta elő, hogy a jogalkotás rendjéről szóló törvényt újra kell alkotni. De azért az egy 1987-es törvény, még a '89-es

alkotmánymódosítás előtt készült – ha jól emlékszem, komolyabb változások nem is történtek ezzel kapcsolatban –, és egy '87-es, teljesen elavult alkotmányjogi koncepciót tartalmaz. Ezért kellett újragondolni az alkotmányos szabályozásokat is. Ennyiben szeretném tehát magyarázni, hogy miért szükséges az alkotmány módosítása.

Képviselő úr, majd négyszemközt is szívesen megbeszélem önnel, hogy mi az ügyvédi etikáról alkotott elképzelésem. Én magam is ügyvéd vagyok, és tudom, hogy ez egy érzékeny kérdés. De hogy ne önnel példálózzak, Keller László több ügyben feljelentőként szerepelt büntetőeljárásban, majd utána rendszeresen meginterpellálta a legfőbb ügyészt, miután elutasították a feljelentését. Vagy mondjuk, a legújabb időkben Gusztos Péter volt, aki így vegzálta a legfőbb ügyészt, hogy amikor neki nem tetsző döntést hozott az ügyészség, akkor interpellálta. Ehhez egyébként az akkori parlamenti többség mindig asszisztált is, tehát mind Keller Lászlónak, mind Gusztos Péternek az el nem fogadó válaszát megtámogatták a szavazataikkal. Ez tényleg egy anakronizmus; szerintem ez most az ügyvédi tevékenységtől függetlenül is anakronizmus, hogy az a személy, aki büntetőeljárásban vesz részt, majd utána a büntetőeljárás jogorvoslatokkal élt, és azokkal nem kapott elégtételt, hogy így mondjam, nem változtatták meg, nem adtak helyet a jogorvoslatának, utána egy ilyen szuperjogorvoslatként még interpellációt is benyújt. Ez nem helyes szerintem, és nem pusztán hogy nem helyes, hanem ez egy alkotmányossági zavar, így mondanám.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt szavazunk, a helyettesítések további rendje: a továbbiakban Steiner Pál helyettesíti Harangozó Tamást, Kerényi János Cser-Palkovics András, György István Budai Gyulát, Molnár Attila pedig Bohács Zsoltot.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

Kérdezem, a bizottság tagjai közül kik tartják általános vitára alkalmasnak a javaslatot. *(Szavazás.)* 19-en. Kik szavaznak nemmel? *(Szavazás.)* 8-an. A bizottság tehát ebben az arányban általános vitára alkalmasnak tartja a törvényjavaslatot.

Mint tudják, holnap kerül sor az általános vitára. A többségi álláspont elmondására Horváth Zsolt képviselő úr ajánlkozott. A kisebbségi vélemény megfogalmazására van-e egységes álláspont? *(Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Megosztva esetleg?)* Mindent lehet. *(Jelzésre:)* Schiffer képviselő urat látom. Kit jelentsünk akkor be? *(Rövid egyeztetést követően:)* Gaudi képviselő úr és Schiffer képviselő úr, jó.

A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1244. szám); általános vita

Továbbmegyünk a 2. napirendi pontunkra: a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény módosításáról szóló T/1244. számú törvényjavaslat. Ugyancsak államtitkár úr ismerteti, parancsoljon!

Dr. Répássy Róbert szóbeli kiegészítése

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Bizottság! Reményeim szerint ennek a javaslatnak kisebb a politikai jelentősége, de a szakmai jelentősége persze nem lebecsülendő.

A 2009-ben elfogadott polgári törvénykönyv hatályba nem lépése következtében szükség van arra, hogy a 2010. március 12-én hatályba lépett, hagyatéki eljárásról szóló új törvényt módosítsuk. Az egyébként pozitív változás volt, hogy egy új, a hagyatéki eljárásról szóló törvényt fogadott el az Országgyűlés, azt megelőzően csak alacsonyabb szintű jogszabály szabályozta. De az új Ptk. hatályba nem lépése következtében ki kell iktatni azokat

a jogintézményeket, amelyeket csak az új, tehát a 2009-es Ptk. ismert volna. Elképzelhető, hogy majd amikor, mondjuk, 2013. január 1-jén életbe lép egy új polgári törvénykönyv, akkor a hagyatéki eljárás egyes szabályait ehhez képest szintén módosítani kell, de addig jogbizonytalanságot és súlyos koherenciazavart, hogy úgy mondjam, jogrendszeri koherenciazavart okozna, ha megmaradnának ezek a szabályok.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Hozzászólásra Schiffer képviselő úr jelentkezett.

Hozzászólások

DR. SCHIFFER ANDRÁS (LMP): Köszönöm szépen. Tudom, hogy lényegében technikai ez az egész javaslat, viszont – ezt nyilván a plenáris ülésen is megpróbálom majd elmondani – azt azért érdemes lenne megfontolni, hogy magában a hagyatéki törvényben vannak egyébként fel nem nyitott rendelkezések, amelyeket érdemes lenne átgondolni. Konkrétan gondolok itt a költségkezdvényekre, tehát hogy adott esetben, mondjuk, valaki nincs is abban a likviditási helyzetben, mielőtt a hagyatékot megkapná, hogy bármilyen költséget előlegezhetne. Szerintem ezt a kormánynak célszerű lenne átgondolni, hogy ezzel kapcsolatban akár most, ebben a vitában is megnyit szakaszt, vagy egy új törvénymódosítást a Ház elé hoz.

ELNÖK: Köszönöm. Más hozzászólást nem látok, akkor mindjárt szavazhatunk is.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

Ki az, aki a bizottság tagjai közül általános vitára alkalmasnak tartja? (*Szavazás.*) 24-en. Ki az, aki nem tartja általános vitára alkalmasnak? (*Szavazás.*) 4-ne. Köszönöm szépen, a bizottság általános vitára alkalmasnak tartja.

Vitányi képviselő úr képviselte volna a többségi véleményt, de mivel nem hangzott el álláspont, ez végül is nem szükséges. Köszönöm, akkor itt ettől el is tekintünk.

A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (T/1248. szám); általános vita, első helyen kijelölt bizottságként

A 3. napirendi pont következik: a kormányhivatalokról szóló T/1248. számú törvényjavaslatnak az általános vitájával kapcsolatos megtárgyalása. Megadom a szót a KIM képviselőjének; kérem, a nevét és beosztását a jegyzőkönyv számára szíveskedjék bemondani. Parancsoljon!

DR. CSONKA ERNŐ helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Dr. Csonka Ernő, KIM, helyettes államtitkár.

DR. VIRÁG RUDOLF helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Virág Rudolf, KIM, helyettes államtitkár.

ELNÖK: Tessék parancsolni!

Dr. Csonka Ernő szóbeli kiegészítése

DR. CSONKA ERNŐ helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A kormányprogram feladatként, célként tűzte ki azt, hogy a területi közigazgatás rendszere egyszerű, átlátható és működőképes legyen. A kormányprogram célkitűzései közül két célkitűzés: az egyszerűbb szabályozás és egyszerű szervezetrendszer fölépítését, működtetését szolgálja a törvényjavaslat. A törvényjavaslat ennek megfelelően két nagyobb tartalmi részből áll: az első részben található a fővárosi és megyei kormányhivatalok statuálásáról rendelkező törvényjavaslat; a második rész pedig egyszerűbb, az integrációhoz kapcsolódó, kormányhivatalok felállításához kapcsolódó egyéb törvénymódosításokat javasol. Röviden szeretném bemutatni ezt a két tartalmi egységet; kezdem a megyei kormányhivatalokkal.

A megyei kormányhivatalok a közigazgatási hivatalok bázisán jönnek létre, tehát a törvényjavaslat szavai szerint a kormányhivatalok lesznek az általános jogutódok. A legfőbb szervezeti egysége a kormányhivataloknak a törzshivatal lesz. A törzshivatalban látja majd el a funkcionális feladatokat a kormányhivatal, illetve itt található majd az ügynevezett saját hatáskörök, tehát az első- és másodfokú hatósági hatáskörök, illetve a többi államigazgatási feladat. A másik nagy szervezeti egységei lesznek az ügynevezett szakigazgatási szervek. Ez a két nagy szervezeti egység, tehát a szakigazgatási szervek és a kormányhivatalnak a törzshivatala alkotja majd az egységes kormányhivalt, amely jogilag egy költségvetési szervnek minősül.

A szakigazgatási szerv jogállásról szeretnék néhány szót szólni. A szakigazgatási szerv jogállás azt jelenti, hogy maga a beintegrálandó területi államigazgatási szerv – zárójelben jegyzem meg, hogy szeptember 14-én kormányhatározat született arról, hogy mely szervek, mely területi államigazgatási szervek kerüljenek integrálásra, illetve milyen feladatok vannak ezzel kapcsolatban a minisztériumokban. Tizenöt szakigazgatási szerv van felsorolva ebben a kormányhatározatban, tehát ezen területi államigazgatási szervek szakigazgatási szervként január 1-jétől integrálódnak a kormányhivatal szervezeti egységébe. A szakigazgatási szerv jogállás azt jelenti tehát, hogy a szakigazgatási szerv szervezetileg, szakmailag önálló és független lesz. A törvényjavaslat kimondja azt, hogy a szakigazgatási szerv önálló feladat- és hatáskörrel rendelkezhet. Ez a megoldás biztosítja az ügynevezett kettős, osztott irányítást, vagyis azt, hogy az adott szakigazgatási szerv vonatkozásában az ágazati miniszter gyakorolja azokat a szakmai feladatokat és hatásköröket, amelyek eddig is megillették.

Amit még nagyon fontos az általános bevezetőben a jogállással kapcsolatban megemlíteni, hogy egy költségvetési szerv lesz a kormányhivatal, tehát egy szervezeti integráció fog bekövetkezni, és a kormányhivatalok költségvetése a KIM-fejezetbe fog kerülni.

Mindenképpen szólni kell a kormányhivatalok irányításáról és vezetéséről. Az irányítás terén az osztott irányítás rendszere fog érvényesülni. Ez azt jelenti, hogy a KIM-miniszter lesz a funkcionális szervezeti irányító, szakmai irányítóként pedig az ágazati miniszter továbbra is megmarad. Tehát különböző szakmai kérdésekben az ágazati miniszternek a különböző jogkörei, amelyek tehát a 2010. évi XLIII. törvény 2. §-ában megfogalmazott szakmai jogosítványok, megmaradnak az ágazati miniszternél. Ez tehát az ügynevezett osztott irányítás rendszere. Megjegyzem, hogy ez működő modell, tehát jelenleg is vannak erre analógiák, például a közigazgatási hivatalok esetében.

A közigazgatási hivatalok jogutódja lesz a kormányhivatal. A kormányhivatalnak hármass vezetése lesz a közigazgatási hivatal kettős vezetésével szemben. Úgy, ahogy az alkotmánymódosítás kapcsán is szóba került, elsődlegesen a kormány megbízott lesz majd az a kormánytisztviselő, aki kormány megbízatásának idejéig látja majd el az irányítási feladatokat. A kormány megbízottakat a miniszterelnök fogja kinevezni, illetve fölmenteni. A második

számú vezető a főigazgató. Ő határozatlan időtartamra kinevezett kormánytisztviselő; tehát ő biztosítja azt a folyamatosságot, azt a szakmai állandóságot, ami egy kormányhivatal életében elvárás. A harmadik szintű vezetés pedig az úgynevezett igazgató, aki szintén szakmai vezetést, illetve vezetést fog ellátni a hivatal tekintetében.

A következő nagy téma, amelyet a statuáló jogszabály tartalmaz, ez a munkáltatói jogok gyakorlása. Itt szintén két részre bontanám a törvényjavaslatot. Az első a vezetők feletti munkáltatói jogkör gyakorlása, a másik pedig az alkalmazottak fölötti munkáltatói jogkörgyakorlás. Ahogy említettem, a kormány megbízott fölött a munkáltatói jogkört, a kinevezést és a felmentést a miniszterelnök gyakorolja, az egyéb munkáltatói jogköröket pedig a KIM-miniszter. A főigazgató felett a kormány megbízott, az igazgató felett pedig majd a főigazgató – itt tehát a lépcsőzetesség elve érvényesül. – fogja gyakorolni a munkáltatói jogköröket.

Ami a hivatalnak a dolgozói fölötti munkáltatói jogkörgyakorlást illeti, itt egy kettősségről van szó. A törzshivatal, tehát amit említettem, hogy funkcionális, saját hatásköröket ellátó szervezeti egység, ott a kormány megbízott látja majd el a munkáltatói jogkört a kormánytisztviselők és a munkavállalók fölött; a szakigazgatási szervek vonatkozásában, tehát a szakigazgatási szervek dolgozói fölött pedig a szakigazgatási szerv vezetője gyakorolja majd a munkáltatói jogkört. Itt jegyezném meg, hogy a szakigazgatási szerv vezetője nevezi majd ki a munkavállalókat, tehát azokat a kormánytisztviselőket, akik a szakigazgatási szerv dolgozóiként fognak alkalmazásba kerülni. Itt azonban a kormány megbízottnak van egy úgynevezett kifogásolási joga, ez pedig azt jelenti, hogy a kormány megbízott 15 napon belül kifogással élhet az adott szakigazgatási szerve alkalmazott kinevezése ellen.

Nagyon fontos, szintén garanciális kérdés, tehát a szakigazgatási szerv szakmai függetlenségének a garanciáját jelenti az, hogy a szakigazgatási szerv vezetőjét a kormány megbízott és az ágazati miniszter egyetértéssel vagy közös döntéssel fogja majd kijelölni, illetve kinevezni.

A kormányhivatal feladatai közül csak néhányat sorolnék fel, amelyek talán a legfontosabbak. A törvényjavaslat rögzíti, hogy a kormány általános hatáskörű szerve lesz a megyei kormányhivatal. Ez azt jelenti, hogy a kormány területi szinten is egy jól összefogott, koordinált, erős kormányzatot kíván létrehozni. Megmaradnak a különböző első-, másodfokú hatáskörök a kormányhivatalnál, illetve ellenőrzési, koordinációs, valamint véleményezési jogkörrel fog rendelkezni a kormányhivatal az adott megye területi államigazgatási szervei felett. Itt külön kitérek az ellenőrzési jogkőrré. Az ellenőrzési jogkör a rendvédelmi szervek kivételével minden területi államigazgatási szerve kiterjed, amely az adott megye területén bármilyen államigazgatási feladatot ellát. Itt két speciális vonatkozást tartalmaz a törvényjavaslat. Az egyik az, hogy a Ket. hatályosulását vizsgálja a kormányhivatal, másrészt pedig az úgynevezett hatósági jogalkalmazást.

A következő nagyon fontos jogkör a koordinációs jogkör. A koordinációs jogkörbe szintén beletartozik tehát nemcsak a 15 felsorolt dekoncentrált szerv, hanem minden területi államigazgatási szerv, amely az adott megye területén feladatot lát el, a megyei kormányhivatal koordinációs jogkörébe fog tartozni. Ennek a már megszokott fóruma ez az államigazgatási kollégium lesz, ez lesz egy állandó fórum, amely rendszeresen ülésezik, és itt különböző megyei, kormányzati szintű problémákat lehet fölvetni. Illetve a másik ilyen, eseti jelleggel működő, úgynevezett koordinációs értekezletek, amelyek azt a célt szolgálják majd, hogy ilyen havária helyzetekben, mint amit például most a vörösiszapügyben tapasztaltunk, a kormányhivatalok hatékonyan tudjanak föllépni és koordinálni mint a kormánynak a helyi szerve.

S még egy nagyon fontos jogkör, amelyet szeretnék kiemelni, ez az úgynevezett véleményezési jogkör. Ez azt jelenti, hogy a kormányhivatal véleményezheti az adott területi

államigazgatási szervet statuáló jogszabálytervezeteket, a vezetői kinevezéseket, a létszám-, illetve a költségvetési előterjesztéseket.

Ez lenne tehát körülbelül a kormányhivatalok működésére vonatkozó elképzelés.

Ahogy mondtam, a törvény második része tartalmazza az integrációra, illetve a kormányhivatalok felállítására vonatkozó kapcsolódó törvénymódosításokat. Ezek közül kiemelem a közigazgatási hatósági eljárás szabályairól szóló törvény módosítását, amely szintén alapvető módosulásokon megy át, bár ez még csak az első része az ütemezésnek; a Ket. átfogó felülvizsgálata jövőre fog megtörténni, de mindenképpen figyelemreméltónak tartom a 30 napos ügyintézési határidőnek a visszaállítását.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Virág úr kíván-e hozzászólni?

DR. VIRÁG RUDOLF helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen, ha kérdés lesz, majd szívesen válaszolok rá.

ELNÖK: Akkor hozzászólások következnek. Elsőként Steiner képviselő úr, majd Gaudi képviselő úr. Steiner képviselő úr, parancsoljon!

Hozzászólások

DR. STEINER PÁL (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Szeretnék eleget tenni elnök úr azon kérésének, hogy ne beszéljünk sokat, mert bár ugyan ez egy szakbizottsági ülés, de ennek a lehetetlen szervezésnek köszönhetően akkor sem lehet elmondani az embernek a véleményét, ha egyébként egészen izgalmas dolgokat hall. Ezért én nagyon röviden szeretném frakciónk álláspontját összefoglalni: nem fogjuk támogatni ezt a törvényjavaslatot. Méghozzá azon oknál fogva, mert ez a törvényjavaslat nemcsak egy teljesen új formát akar bevezetni, hanem azért is, mert ellentmond azoknak a hagyományoknak, amelyekben az utóbbi időkben gondolkodtunk ezeknek a területi szerveknek a funkciójáról. Harmadrészt be akar vezetni egy olyan intézményt, amely egészen elképesztő a XXI. században. Negyedrészt pedig egy ennyire nyilvánvalóan politikai okok miatt betervezett törvényjavaslattal ritkán lehet találkozni.

De az első a legfontosabb. A Szocialista Párt és a szocialista frakció mindig is az európai integráció szempontjait tartotta szem előtt. Ez a törvény még fel sem veti annak a lehetőségét, hogy az uniós fő trendeket kövessük, és az uniós területi szervezeti formákat vegyük irányadónak, ami nyilvánvalóan ellentmond annak, hogy ha ezt a logikát követné a kormánytöbbség minden esetben, akkor a fejlesztési tanácsokhoz is hozzá kellene nyúlni; az én tudomásom szerint egyetlenegy fejlesztési tanácshoz nem nyúltak hozzá. Tehát nyilvánvaló, hogy ott elfogadják az európai logikát, itt, ebben az esetben nem fogadják el az európai logikát. Az már csak egy diszkrét bája a dolognak, hogy a Rákosi-korszakban meghatározott megyei szerkezetet őrzik meg továbbra is.

A második számú tétel ennél keményebb, ennél nyilvánvalóbb. Ez pedig az, hogy a kormány semmi mást nem kíván tenni, mint nyilvánvaló politikai ellenőrzés alá akarja helyezni a hatósági jogalkalmazást. Magyarul: kormánypolitikai szándékok mentén akarunk belenyúlni majd a gyámhatósági eljárásba, az építésügyi eljárásba és sok minden más eljárásba, ami azért is furcsa, mert önök rendkívül nagy számban és sokszor megkritizálták a korábbi kormány tevékenységét, ha az a legkisebb véleményt is megfogalmazta.

Végül a harmadik szempont a komisszártévékenység mellett az, hogy azt sem tudják eldönteni, hogy mit akarnak: hogy vissza akarják-e állítani a főispáni rendszert – én még ismertem főispánt, hiszen Kovács Kálmán professzor úr, aki az egyetemen tanította a magyar

jogtörténetet, az utolsó főispán volt –, vagy esetleg át akarnak venni vagy francia, vagy román prefektusi rendszert? Tehát az egész átgondolatlan, és semmi mást nem szolgál, mint a hatalmi centralizációt, és azt, hogy a hatósági jogalkalmazást gyakorló szervek fölött a kormány a mindenkor politikai érdekének megfelelően politikai ellenőrzést valósítson meg, és adott esetben – mint ahogy ezt államtitkár úr el is ismerte – a hatósági jogalkalmazásnál érvényesítse a kormány politikai igényeit.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr jelentkezett.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Próbálok ismerkedni a szöveggel, figyelemmel arra, hogy úgy gondoljuk, hogy a jelentősége, súlya olyan nagy ennek az ügynek, hogy az a relatíve rövidebb időtartam, amennyi ideje úgy egyáltalán ez a javaslat elérhető a világhálón, illetve az előterjesztés egyáltalán... – nem tudom, pontosan mikor történt ez? Erre szeretnék egy konkrét választ kapni, mert próbáltuk a szakértő kolléganővel keresgélni, hogy mikor terjesztették elő pontosan. Mikor? *(Jelzésre:)* A múlt hét pénteken került előterjesztésre; úgyhogy nem árt, ha a jegyzőkönyv legalább rögzíti az utókor kedvéért, hogy úgy gondolom, így nem lenne szabad törvényhozási feladatokat szabni a képviselőknek. *(Közbeszólások: Tíz napja!)* Ja, tíz napja... A „múlt hét péntek” számomra a múlt hét péntek... *(Közbeszólások: Az előző péntek.)* Jó... Tegyük föl, hogy ez akkor nagyjából elég. Mindenesetre a következő észrevételeink vannak ezzel kapcsolatban.

Általános jelleggel, egy konstruktív ellenzéki párt részéről soha nem vitatható az, hogy olyan államszervezési strukturális változtatások történjenek, amelyek a kormányzati többség szempontjai szerinti államvezetéshez szükségesek. Ez az általános előrebocsátott elvünk. Ez különösen igaz a központi közigazgatási szervekre, különösen a kormányzati szervek kialakítására, ezért nem is támasztható ezzel kapcsolatban kifogás.

Vizont konkrétan itt egy, az egész magyar közigazgatási szervezetrendszer életét alapvetően és lényegesen befolyásoló törvényjavaslatról van szó. Bocsássuk előre, hogy a közigazgatási hivatalokkal kapcsolatos hihetetlen ámokfutás, ami történt az elmúlt években politikai szempontokból, a Gyurcsány–Bajnai-kormány időszakában gyakorlatilag megfosztották a törvényességi jogkörtől a közigazgatási hivatalokat, és ráadásul regionális szintre szervezték, ebből fakadóan ez olyan zavarokat okozott, az önkormányzati működés kontrollja kiesett, hogy ez valóban orvoslást igényelt. Hála istennek, a tavaszi ülészakban megtörtént a megyei közigazgatási hivatali szint kialakítása, illetve a törvényességi jogkör visszaállítása. Itt azért ennél sokkal többről van szó. És igazából itt már a filozófiai megközelítésben van egy komoly különbség a Jobbik és a kormány álláspontja között, mégpedig az, hogy a szemléleti módban mi alapvetően a szubszidiaritás elve alapján állunk, tehát azon az elven, hogy az állami feladatok megoldása esetében is a központosítás, centrális szervezés szerepét igyekeznénk, ha rajtunk múlna, a lehető legminimálisabbra szabni, a legszükségesebb szintre szabni.

A jelenlegi koncepcióval, amely előttünk fekszik, az a legnagyobb problémánk, hogy itt a „kormányhivatal” elnevezés is tükrözi tulajdonképpen ezt a filozófiai különbséget, hogy az államigazgatás törvényességi felügyeletét, illetve a hatósági tevékenység összehoordinálását, illetve a területi államigazgatással kapcsolatos funkcionális feladatok ellátását mint kormánynak helyi szervezetrendszer útján valósítja meg. De valójában, úgy gondolom, ez egy tévedés, tehát szakmailag teljesen más vonalon megy a gondolkodás. A kormánynak az a feladata, hogy az országgyűlési többsége birtokában olyan államhatalmi rendszert működtessen, amely a választók, az itt élő emberek érdekét szolgálja, leginkább az itt élő nemzeti elkötelezettségű azon embereket, akik végül is az ország számára leteszik azokat a feltételeket, amelyekkel egyáltalán működhet az állam. De itt az történik, hogy a

hivatali rendszernek ebben a kialakításában az a felfogás tükröződik, hogy igazából a kormány érzi magáénak azt a feladatot, hogy kormányhivatalai útján működtesse az egész államigazgatást. Tehát koncepcionális hibát látok, hiszen az államigazgatási szervezetrendszer az állam szervezetrendszere, és nem a kormány szervezetrendszere. A kormánytól, mondom, nyilván nem vitatható el, hogy szervezze meg optimálisan a jó állam kialakítása érdekében – ahogy a preambulum is írja –, ügyfélcentrikusan, és mindezt hatékonyan, és egységessé tegye, és egyáltalán; ezzel nincs gond. Viszont magával a megközelítéssel van komoly problémánk, mert nem egy kormánynak a helyi szintre történő levetítése az a feladat, amit itt meg kell oldania álláspontunk szerint egy hatékony közigazgatás megteremtésével; az erős állam fogalma nem jelenti azt, hogy a kormánynak meg kell jelennie az olyan államigazgatás-szervezési és -irányítási feladatokban, amelyeket például itt magunk előtt látunk. Tehát a szakigazgatási feladatok koordinálásában, úgy gondoljuk, a kormánynak legfeljebb jogalkotás-kezdeményezési feladatai lehetnek, hogy hozzon létre olyan szervezetrendszert, amely a jó államot valóban egy hatékony közigazgatással működteti. Itt viszont jelen esetben, úgy gondolom, fölborul ez a logika, és úgy fogja föl a mostani kormánytöbbség az államigazgatási szervezetrendszert, mint a kormány által irányítandó és kormány szervezeti struktúrába illesztendő alegységeket. Erről nyilván könyvtárnyi irodalmakat írtak össze, és konferenciák százait tartották már, úgyhogy ebbe most valószínűleg kár belemenni, de komoly filozófiai különbség van.

Mi ebből fakadóan az egész elnevezés logikája kapcsán nem látjuk ezért ezt az előterjesztést támogathatónak, hozzátevé még egyszer azt, hogy a jó állam kiterjesztésével, az erős állam koncepciójával egyetértünk. Tehát nem vitatott, hogy sok esetben a magyar közigazgatási szervezetrendszernek a legnagyobb problémája az, hogy igazából nem tud egy egységes szakigazgatás megvalósulni. Gondolok például az építési szabályok rendkívül széttartó és nem következetes megvalósítására, vagy éppen akár a környezetvédelmi szabályokra; a szomorú katasztrófa utal rá, hogy ott is adott esetben a helyi szervek elnézőbbek egyes helyeken, más a joggyakorlat, más szemléletben működnek az egyes területeken a közigazgatási szervek. Nem elég, hogy Magyarországon azt kell mondanunk, hogy úgynevezett szobajog uralkodik például az egyesületalapítás vagy pedig akár a büntetőjog területén is, hihetetlen szórást mutat a bírósági rendszer egyes megyénként, de valóban, kétségkívül, a közigazgatási gyakorlat is nagy szórást mutat. Azt az igényt tehát nem vitatjuk el, hogy egységesedjen és minél jobban érvényesüljön a központi jogalkotásban megfogalmazott szemléletrendszer egy valóban ideálisan, jobban működő állam érdekében, azonban ezt így, ezzel az eszközzel nem látjuk elérhetőnek, figyelemmel arra, hogy mondom, kormányhivatalként fogja föl és kormány alá illesztendő alegységként fogja föl a közigazgatási hivatalok egyébként meglévő és fontos intézményrendszerét ez az előterjesztés.

Ami még kritikaként felhozható, ez a bizonyos összeférhetlenségi szabályrendszer. A Jobbik következetes ellenzője az álláshalmaznak, és ugyan az előterjesztés 11. §-a rögzíti az összeférhetlenségi szabályok körében, hogy helyi önkormányzati képviselő, megyei közgyűlési tag, polgármester, főpolgármester és kisebbségi önkormányzat elnöke nem lehet a kormány megbízott, viszont egy kiskapus rendelkezés a 11. § (2) bekezdésében kifejezetten kiveszi, a kivételek körébe sorolja az országgyűlési képviselői státust. Én ezt egyszerűen már végképp nem értem. Tényleg, minden tiszteletem azon szupermeneké, akik közül most már a kormánytöbbség padosaiból 76-an lettek országgyűlési képviselői státus mellett polgármesterek, de hogy mondjuk, hogyan vállalkozik felelősen valaki arra, hogy országgyűlési képviselői munkája, egyéni körzetének ellátása mellett, és egyáltalán a felelős jogalkotási munka mellett, az a komplex munka, amivel a képviselői munka jár, egy ilyen közigazgatási hivatal jogutódjának a szakmai vezetését lássa el ilyen összeférhetetlen státusban, úgy gondoljuk, ez mélyen elfogadhatatlan.

Úgyhogy ilyen megfontolásaink vannak, amikor a javaslattal kapcsolatos álláspontunkat így kialakítottuk, és ennek nyomán, pontosan ezen szemléleti különbség miatt nem támogatjuk a törvényjavaslatot.

ELNÖK: Köszönöm. Egyéb hozzászólás, kérdés? *(Nincs jelentkező.)* Nincs. Visszaadom a szót az előterjesztőknek.

Dr. Csonka Ernő válaszai

DR. CSONKA ERNŐ helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Virág kollégám válaszolja majd meg részletesen a kérdéseket, én csak egy alapvetést szeretnék tisztázni.

A kormány megbízottnak a szakigazgatási terv tevékenységére nem lesz ráhatása, semmilyen formában. Tehát a kormány megbízott a szociális, gyámügyekbe, bármilyen szakigazgatási szervi tevékenységbe nem fog tudni beleszólni, tehát közvetlen vezetési-irányítási jogköre nem lesz. Ez vonatkozik házon belül a jelenlegi 15 dekoncentrált szerv szakigazgatási szervként történő integrációja esetére. Egyéb vonatkozásban pedig, tehát a 15 szerv feletti területi államigazgatási szerv, most 33 van, tehát 17 területi szerv esetében pedig a koordinációt ellenőrzi, és a véleményezést fogja gyakorolni a kormányhivatal, ami a területi államigazgatásnak az általános működését segíti elő, illetve rendkívüli jelentősége lesz akkor, ha bármilyen rendkívüli helyzet, állapot áll elő.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Tessék parancsolni!

Dr. Virág Rudolf válaszai

DR. VIRÁG RUDOLF helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Egyetlen mondatot még a konkrét kérdések előtt engedjenek meg. 1990-91-ben a közigazgatási rendszerváltás alapvetően önkormányzati fókuszálással folyt le, és kicsit árnyékban maradt a területi államigazgatási rendszer, a dekoncentrált rendszer, aminek következtében már 1991-92 folyamán a 25-öt meghaladta a megyénként dekoncentrált szervek száma, ami azért egy erős elburjánzási tendencia volt. 1992 volt az első év, amikor a hivatalban lévő kormány megpróbálta ezt a folyamatot megállítani, és valamilyenfajta visszaintegrálást elindítani. Ehhez azonban adott esetben csak odáig futotta, hogy egy kormányrendelettel egy elég gyenge véleményezési és koordinációs jogkör épült ki. A folyamat tovább folytatódott, és tulajdonképpen minden hivatalban lévő kormány megpróbálta ezt a folyamatot megfordítani. 1996-ban született egy kormányhatározat ezzel kapcsolatban, és '97. január 15-én lépett hatályba az a kormányrendelet, amelyik először nevezte a közigazgatási hivatalokat a kormány általános hatáskörű területi szervének. Tehát mindenki azon a véleményem volt szakmailag is, és ilyen típusú kormánytörekvések voltak is, hogy ezt az integrációt, mind a koordináció, mind a szervezeti integráció tekintetében előre kell hozni. Azonban '97-re három területi szervet sikerült az akkori kormánynak beintegrálnia, bár a kormányhatározat előkészítése során ennél sokkal többről volt szó. Amire a döntés megszületett, addigra három közigazgatási hivatal és szakigazgatási szerv keletkezett – négy; abból egy azóta kiment, a fogyasztóvédelem. Tehát ez az intézmény maga egyáltalán nem új, hanem a 90-es évek elejétől kezdve gyakorlatilag érzékelték a kormányok, hogy nem jó az a tendencia, amely a területi államigazgatás szétszóródásához vezet, és mindegyik megpróbált ennek ellene tenni, de nem járt eredménnyel. Addig a pontig, ami a 2010. szeptember 14-én megszületett kormányhatározat

volt, amelyben felsorolta a kormány az intézményileg beépülő szervezeteket, nem jutott el egyetlen kormány sem. A körülbelül hasonló nagyságrendű területi államigazgatás fölött pedig koordinációs jogkör épül ki. Tehát az intézmény nem új, a törekvések meglehetősen régiak, eredményre azonban most vezettek először.

A területfejlesztés intézményrendszere nem került szóba, tekintettel arra, hogy nem államigazgatási intézményrendszerrel van szó, nem gyakorol hatósági jogköröket ez a szervezet. Soha nem is szerepelt abban a körben, amely a területi államigazgatás ilyen típusú integráltságának tárgya lenne.

A hatósági jogkörök tökéletesen biztosítottak a szabályozás által. A közigazgatási hivatalok szakigazgatási szerveinél ma is ez a helyzet, de e törvényjavaslat szerint is, hiszen a szakigazgatási szervek vezetői önálló feladat- és hatáskörrel rendelkeznek, vagyis őket címzi meg a jogszabály a hatáskörrel, nem pedig a kormány megbízottat. A szakigazgatási szerv vezetője a szakirányító miniszter egyetértése nélkül nem kerülhet a helyére, és ő önállóan gyakorolja a munkáltatói jogokat magán a szakigazgatási szervekben is. Tehát mind személyi, mind közjogi szabályozási biztosítottsága megvan annak, hogy a hatósági jogkörök ne lehessenek befolyásoltak a kormány megbízott által.

A kormány megbízottal kapcsolatban felmerült kérdésekre, miszerint a kormány nem államigazgatási szervezeti irányítással, hanem pusztán jogalkotással kell hogy foglalkozzon, illetve a kormány megbízott által olyan feladatokat lát el, amelyek nem tartoznak ebbe a körbe, a következőt szeretném mondani. Az alkotmány szerint a teljes államigazgatás a kormány felelősségi körébe tartozik, ellentétben az önkormányzati igazgatással, amely fölött csak törvényességi ellenőrzést gyakorol, az viszont alkotmányos kötelessége. Ezért volt zavaró tényező az, hogy másfél évig ezt a jogkörét nem gyakorolhatta, miután a regionális államigazgatási hivatalok regionálissá szervezésekor azt a jogkört vesztette el az alkotmánybírói döntés folytán.

Tehát a kormány a területi államigazgatás szabályozásáért, irányításáért egyaránt felelős, ennek megfelelően a szervezeti körülményeket is szabályozhatja. Ahogy említettem, a kormány területi államigazgatási rendszerében a közigazgatási hivatalok kiemelt szerephez juttatása már régen tükrözte ezt. Most ez egyértelműen, törvényjavaslat szintjén is megfogalmazásra került. Itt tehát nem arról szól az alkotmányos felelősségi kör, hogy a kormánynak pusztán szabályozási jogköre lenne, hanem éppenséggel felelős magának az államigazgatásnak, a területi államigazgatásnak a működéséért is.

A kormány megbízott szerepénél figyelembe kell venni azt is, hogy ugyan természetesen az összeférhetlenségi szabály nem zárja ki, hogy képviselő legyen kormány megbízott, de ez nem is föltétlenül szükséges, csak lehetőségként adódna. De egy kormányhivatal, amely kiépül az integráció következtében, meglehetősen nagy hivatal, több mai dekoncentrált szervezetet tartalmaz, amelynek a vezetése föltétlenül kell hogy politikai jellegű viszonyok közé is kerüljön, hiszen a miniszteri irányítás, szakmai irányítás megmarad, de más szervekkel is meglehetősen tág együttműködési kényszere és feladata lesz ennek a hivatalnak. Egyszóval egészen bizonyosan lesznek olyan kérdések, amelyekben nem kormány-tisztviselői döntés szükségeltetik, és ez a szabályozás éppenséggel szinkronban van azzal a szabályozással, amely visszaállította néhány hónappal ezelőtt a közigazgatási államtitkári és helyettes államtitkári rendszert, elválasztva a kormány-tisztviselői státusi feladatokat a politikai státusi feladatoktól. Ez egy megye vagy a főváros államigazgatási feladataiért való felelősséget jelenti, meglehetősen nagy létszámú hivatallal az integrált szervezetben, és meglehetősen nagy létszámú hivatallal és feladatrendszerrel a koordinált szervezetekben. Ennek a felelősségi szintje túlmegegy azon egy egész szervezeti egység tekintetében vagy megye tekintetében, ami csak köztisztviselői vagy kormány-tisztviselői jogkörben kezelhető lenne. Ez az indoka annak, hogy az első számú vezető összeférhetlenségi szabályát rendezni kell. De még egyszer jelzem, maga a szabályozás

tartalmaz minden olyan biztosítékot, amely kizárja, hogy az egyes hatósági ügyekben ez bármilyen befolyást lehetővé tenne.

Köszönöm szépen.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

ELNÖK: Köszönöm szépen. Határozathozatal következik. Kérdezem, kik azok, akik támogatják a javaslat általános vitára alkalmasságát; holnap kerül rá sor. *(Szavazás.)* 19-en támogatják. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 5-en. A bizottság tehát általános vitára alkalmasnak tartja a törvényjavaslatot.

A bizottság többségi álláspontjának elmondására Horváth Zsolt képviselő úr vállalkozott. A kisebbségi álláspontot kívánják-e tolmácsolni, vagy mondja el ő? *(Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Kívánjuk.)* Gaudi-Nagy Tamás, köszönöm szépen.

Köszönöm szépen az államtitkár uraknak.

A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényjavaslat (T/363. szám); módosító javaslatok megvitatása

Áttérünk a 4. napirendi pontra: a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényjavaslat módosító javaslatait vitatjuk meg. Képviselőtársaim előtt van az ajánlás. Itt van egy csomó visszavont javaslat is; csak arról fogunk természetesen szavazni, amelyek nem kerültek visszavonásra. A kormány képviselője jelen van. Kezdem sorban.

Az 1. pont L. Simon László képviselő úr javaslata. Az előterjesztő támogatta, a kormány is eddig egyetértett vele. Kérem, hogy csak akkor szóljon a kormány képviselője, ha ebben változás van. A bizottság tagjait kérdezem, kik értenek egyet vele. *(Szavazás.)* 19-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* Kik tartózkodnak? *(Szavazás.)* A többiek. A bizottság támogatja.

A 3. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők javaslata. Mindig bemondom, megvannak az álláspontok: az előterjesztő nem ért vele egyet; a kormány nem ért vele egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en támogatják. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* Mindenki más; egyharmadot sem kapott.

A 8. pont következik, Schiffer András képviselő úr javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 3-an támogatják. Kik ellenzik? *(Szavazás. - Látható többség.)* Nem kapta meg az egyharmadot.

A következő a 17. pont, ugyancsak Schiffer András képviselő úr javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nincs támogató. Kik ellenzik? *(Szavazás. - Látható többség.)* Kik tartózkodnak? *(Szavazás.)* 3-an. Egyharmadot sem kapott.

A 24. pont Schiffer András képviselő úr javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nem kapott támogatást. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

A 25. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* Mindenki más. Egyharmadot sem kapott.

A 26. pont Schiffer András képviselő úr javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nincs támogatás. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

A 27. pont L. Simon László képviselő úr javaslata. Az előterjesztő egyetért; a kormány szintén egyetért. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 19-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 5-en. A bizottság támogatja.

A 29. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 30. pont Schiffer András képviselő úr indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 3-an. Egyharmadot sem kapott.

A 31. pont Schiffer András képviselő úr javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 3-an. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 2-en. Egyharmadot sem kapott.

A 33. pont Schiffer András képviselő úr javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nincs támogatás. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

Közben tájékoztatom a bizottságot, hogy a bizottság létszámában módosulás történt, mert Szili Katalin függetlenné válásával a bizottsági tagsága megszűnt; így tehát eggyel kevesebben vagyunk.

A 34. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en támogatják. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás. – Dr. Gaudi-Nagy Tamás jelzésére:)* Nem vesznek részt a szavazásban. Egyharmadot sem kapott.

A 35. pont Dorosz Dávid és Karácsony Gergely javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nincs támogatás. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

A 37. pont Lendvai Ildikó és Mandur László javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 38. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* Mindenki más. Egyharmadot sem kapott.

A 39. pont Schiffer András képviselő úr indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nincs támogatás. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

A 42. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* Mindenki más. Egyharmadot sem kapott.

A 43. pont Karácsony Gergely és Dorosz Dávid képviselők javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 3-an. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 2-en. A bizottság egyharmada sem támogatja.

A 45. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. A bizottság egyharmada sem támogatja.

A 46. pont Lendvai Ildikó és Mandur László javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 2-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 47. pont L. Simon László javaslata; az előterjesztő és a kormány is támogatja. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 19-en. Kik ellenzik? *(Szavazás. – Nincs ilyen.)* Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. A bizottság támogatja.

A 48. pont Schiffer András képviselő úr indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nem kapott támogatást. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

A 49. pont ugyancsak Schiffer András javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nem látok ilyet. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 20-an. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 4-en. Egyharmadot sem kapott.

Az 50. pont Lendvai Ildikó és Mandur László képviselők indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 4-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

Az 52. pont Schiffer András képviselő úr indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nincs támogatás. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 7-en; időközben bővült a létszám. Egyharmadot sem kapott.

A 60. pont a következő, Pálffy István képviselő úr indítványa. Ezt az előterjesztő és a kormány nem támogatta. Kérdezem a bizottságot, kik támogatják. *(Szavazás.)* 3-an. Kik tartózkodtak? *(Szavazás. - Látható többség.)* A bizottság zöme tartózkodik, tehát nem kapott egyharmadot.

A 61. pont Schiffer András, Dorosz Dávid, Karácsony Gergely indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Senki. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 5-en. Egyharmadot sem kapott.

A 64. pont Karácsony Gergely és Dorosz Dávid indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Senki nem támogatja. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 7-en. Egyharmadot sem kapott.

A 65. pont Karácsony Gergely és Dorosz Dávid képviselők indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Senki. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 4-en. Egyharmadot sem kapott.

A 66. pont Karácsony Gergely és Dorosz Dávid indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Senki. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 4-en. Egyharmadot sem kapott.

A 68. pont L. Simon László támogatott indítványa. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 19-en. Kik ellenzik? *(Szavazás. – Nincs ilyen.)* Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 7-en. A bizottság támogatja.

A 70. pont Lendvai Ildikó és Mandur László javaslata. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 4-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 73. pont következik, Lendvai Ildikó és Mandur László indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 4-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 74. pont ugyancsak Lendvai Ildikó és Mandur László indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 4-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 75. pont Novák Előd és Pörzse Sándor indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 3-an. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 4-en. Egyharmadot sem kapott.

A 76. pont Lendvai Ildikó és Mandur László indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* 4-en. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 22-en. Egyharmadot sem kapott.

A 80. pont a következő, Karácsony Gergely és Dorosz Dávid indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? *(Szavazás.)* Nem kapott támogatást. Kik ellenzik? *(Szavazás.)* 19-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 7-en. Egyharmadot sem kapott.

A 82. pont az utolsó, Lendvai Ildikó és Mandur László indítványa. Az előterjesztő nem ért egyet; a kormány nem ért egyet. Kik támogatják? (Szavazás.) 4-en. Kik ellenzik? (Szavazás.) 22-en. Kik tartózkodtak? (Szavazás.) Ilyen nem volt. Egyharmadot sem kapott.

A napirendi pont végére értünk.

Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita: A büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1171. szám)

Még egy napirendi pontunk van a Btk.-val kapcsolatosan, Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr javaslata.

Ezt megelőzően, amíg még itt együtt vagyunk ennyien, szeretném ismertetni a bizottság tagjaival, hogy október 27-ére szóló meghívást kaptunk az Európai Parlament szakbizottságától az európai kötelmi joggal kapcsolatos beszélgetésre. Ez október 27-én 9 óra 30-kor kezdődik és délig tart, ebéd is van benne; tehát előző nap kell elmenni. Az a kérésem, hogy aki jelentkezni óhajt, az a bizottság titkárságán tegye meg. Egy képviselő tud menni (Jelzésre:) – Vitányi képviselő úr máris jelentkezik. Akkor tehát Vitányi képviselő úr fogja ellátni ezt a feladatot. Köszönöm szépen.

Hátravan tehát még Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr javaslata. Átadom a szót.

Dr. Gaudi-Nagy Tamás szóbeli kiegészítése

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Azt gondolom, a törvényjavaslat önmagáért beszél: ha csak annyit mondok, hogy egy olyan törvényi kötelezettségnek, egy olyan alkotmányos kötelezettségnek szeretnék ezzel a törvényjavaslattal érvényesülést szerezni, amely szerintem az egyik legfontosabb kötelezettsége minden magyar állampolgárnak, mégpedig az, hogy a népszuverenitás letéteményeseként működő Országgyűlés bizottsága ha megidézi, értesíti arról, hogy meg kívánja hallgatni, és ennek valaki nem tesz eleget, tudatosan szembehelyezkedik az alkotmányban foglalt 21. § (3) bekezdése szerinti megjelenési kötelezettséggel és vallomástételi kötelezettséggel, az eddigi jogrendszerünkben egyetlenegy szankciót sem kellett elszenvednie, semmilyen joghátránya nem volt ennek.

A közelmúltban most igazán megtapasztaltuk, hogy hogyan csapódhat le egy ilyen szembehelyezkedés a jogrendszerünkkel szemben, mégpedig az emberi jogi bizottságnak a 2002-2010 közötti jogsértéseket vizsgáló albizottsága keretében vizsgáljuk kormánypárti képviselők és ellenzéki képviselők közösen azt, hogy milyen szintű és milyen jellegű kirívó és durva jogsértéseket követtek el az elmúlt nyolc évben alapjogokat gyakorló személyekkel szemben. Mint ismert, erre a bizottsági ülésre meghívtunk számos politikust, számos akkori aktív rendőrségi és egyéb más igazságszolgáltatási szervezeti vezetőt. Holnap lesz, ha minden igaz, az utolsó ülés, bár jó lenne, ha még lenne több is. Mindenesetre Gyurcsány Ferenc és Szilvássy György is kaptak értesítést, és ők egy igen arcátlan, igen szemtelen levéllel visszautasították a bizottság előtti megjelenést, arra hivatkozással, hogy tulajdonképpen ez egy önkéntes együttműködésen alapuló, számon kérhetetlen kötelezettség, amelyet támaszt ez a 21. § (3) bekezdése az alkotmánynak, és nem jelentek meg a bizottság előtt, noha valóban, azt gondolom, nekik lett volna bizony jó néhány kérdésünk, amellyel el kellett volna számolniuk, hogy mit tettek az elmúlt nyolc évben, különösen 2006 őszén a magyar emberek szabadságát és méltóságát hogyan sértették. Ez a helyzet tehát most egyértelműen arra utal – és erre az Alkotmánybíróság határozata is hivatkozik –, hogy bizony ez a kötelező erejű norma, alkotmányos, a jogrendszerünkben legmagasabb szintű norma mindaddig nem volt kikényszeríthető, és lám-lám, Gyurcsány Ferenc és Szilvássy György is éltek ezzel a

lehetőséggel, hogy mentességet kapjanak a bizottsági meghallgatás bizony nem túl kellemes élményétől, hogy elszámoljanak azzal, mit tettek és mit nem tettek.

Most ezt a gyakorlatot szüntetné meg ez az előterjesztés, amely, úgy gondolom, összhangban a Btk. azon felfogásával, amely szerint kiemelt érdek fűződik ahhoz, hogy egyes állami szervek, különösen a népképviselőlet legmagasabb szerve, az Országgyűlés munkáját jogalkotási és büntetőjogi eszközökkel is védjék. Védik, pozitív értelemben fogalmazzák meg elrettentő szabályokat, mondjuk, a vesztegetési szabályok vagy a hivatali visszaélési szabályok, viszont ez a konkrét joghátrány eddig még hiányzott a Btk.-ból, amely az ilyen típusú meghallgatáson való távolmaradást szankcionálná.

Nem egyedi eset volt ez a távolmaradás, hiszen a Nemzetbiztonsági bizottság múltat feltáró albizottságának bizottsági üléséről is már Szilvássy György a távollétével tüntetett, és ha jól emlékszem, a titkosszolgálatok vezetője, Galambos úr is hasonlóképpen járt el. Azt gondolom, ez különösen közös érdek; én nem is tudom igazából elképzelni azt, hogy vajon egy ilyen törvényjavaslat miért ne lenne a kormánytöbbség részéről támogatható, hiszen teljesen egybevág a Jobbik Magyarországért Mozgalom és a kormánytöbbség érdeke abban, hogy az elmúlt nyolc év felelőseit szigorúan elszámoltassuk, és arra irányadó szabályok szerint jogkövetkezményeket szenvedjenek el, azaz, ha kell, bizony büntetőbírói ítéletek alapján börtönbe kerüljenek.

A másik oldalról fel kell tárnunk tisztázatlan eseményeket, amikor a politika karhatalomként használta a rendvédelmi szerveket, 2006 ősze ilyen volt, a titkosszolgálatokat is folyamatosan politikai manipuláció céljára használták. Tehát ennek a vizsgálati munkának a törvényi garanciáját adná ez a törvényjavaslat. Én nagyon szomorú voltam már akkor, amikor a kormánytöbbség a Házasabálytól eltérő megtárgyalását nem támogatta ennek a javaslatnak, ha ugyanis október 4-én ezt megtette volna, akkor elfogadhattuk volna akár egy ülésnapon ezt a módosítást, és ennek nyomán még lehetőség nyílhatna arra – még most sincs késő –, hogy Gyurcsány Ferenc és Szilvássy György ismételt idézést kapjanak, és amennyiben ismételen fenntartották volna azt a botrányos álláspontjukat, hogy nem kívánnak megjelenni az alkotmányos kötelezettségüknek eleget téve az illetékes országgyűlési bizottság előtt, akkor bizony börtönbüntetéssel kellene szembesülniük.

Ez egyébként nem egy ismeretlen gyakorlat. Jól működő demokráciákban vagy kevésbé jól működőnek is minősített demokráciákban, de mindenképpen létező rendszer. Az USA-t éppen nem mondanám túl jól működő demokráciának, de mégiscsak ott nagyon nagy tisztelet és védelem övezi az alkotmányos szabályok kikényszerítését; ilyen például a fegyverviselési lehetőség is, a második alkotmányos kiegészítés, amelyhez a mai napig nem mertek hozzányúlni. Tehát nagyon fontos garanciák övezik, és többek között az ottani népképviselőleti szervek előtti megjelenés elmaradását is börtönbüntetéssel fenyegetik. De ilyen intézmény működik Európa több államában is. Tehát ebbe a sorba állnánk be mi is. S azt gondolom, az a szabályozási, az a szankciórendszer, amelyet itt javasoltam, szerintem Budai Gyula képviselőtársam kedvére is lehetne, hiszen ő maga is nagyon keményen részt vesz az elmúlt időszak bűneinek feltárásában, és biztos vagyok benne, hogy ő is, társai is örömmel fogadják azt, hogy aki ily módon kívánja akadályozni az igazság kiderítését, hogy nem kíván megjelenni bizottság előtt, az alapesetben két év börtönbüntetéssel és vétségi minősítéssel kell számoljon; aki meg országgyűlési képviselőként vagy hivatalos személyként nem jelenik meg, és ezzel üzen a társadalomnak, üzeni meg azt, hogy lábbal tiporható az alkotmány előírása, jogkövetkezmény nélkül, az bizony három év börtönbüntetéssel kell számoljon. Végül pedig aki felhívást intéz bárkihez abból a célból, hogy ne jelenjen meg, abban az esetben pedig a felbujtási alakzat önálló, sui generis bűncselekménnyé minősülne, és vétségi elbírálással egy évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel járna.

Azt gondolom, ez a Btk. szankciórendszerében egyáltalán nem kirívóan aránytalan szabályrendszer. A belső arányosság szempontrendszerét jól tükrözi. S mivel egy kiemelt

alkotmányos előírás védelméről van szó, a népképviselő, népszuverenitás egyik legfontosabb garanciarendszeréről, legalábbis, ami itt az alkotmányos szerv, az Országgyűlés működését védi és biztosítja, ezért úgy gondolom, joggal tarthat igényt arra, hogy minden olyan országgyűlési frakció támogassa, amelyek érdekeltek az igazság kiderítésében az elmúlt nyolc év kapcsán.

Mielőtt még az MSZP-s képviselőtársak előhozzák azt, hogy pont én miért lépek rá egy aktuálpolitikai jogalkotás útjára, akkor mindjárt el kell mondanom, hogy azért az aktuálpolitikai jogalkotásnak vannak olyan esetei, amelyben tökéletesen kirajzolódik az, hogy mikor kell valóban egy építő jellegű szankciót beépíteni a büntető törvénykönyvünkbe, annak érdekében, hogy az a fajta arcátlan packázás a népakarattal, amelyben a választók több mint négyötöde az előző nyolc év gyalázatos időszakának a végére szavazott, azt gondolom, itt és most egyértelművé kell tenni, hogy aki ezzel a népakarattal oly módon helyezkedik szembe, hogy ráadásul létező, *lex imperfecta* jogszabálynak nem tesz eleget, mint itt alkotmányos előírásnak Gyurcsány Ferenc és Szilvássy György, nekik is szembesülniük kell azzal, hogy ezen magatartásuk továbbfolytatása vagy újabb megismétlése már börtönbüntetéssel járhat. És mindenki másra vonatkozóan természetesen ez ugyanúgy intő jel, hogy együtt kell működni az alkotmány által védett országgyűlési bizottságok munkájával, és aki ezt akadályozza, annak bizony, azt gondolom, közel sem eltúlzott ilyen büntetéssel szembesülnie.

Ezért kérem a támogatását az Országgyűlés e bizottságának, illetve a kormánytöbbségnek, és remélem, az LMP támogatására is igényt tarthat joggal ez az előterjesztés.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hozzászólás a bizottság tagjai közül? Igen, Bárándy Gergely!

Hozzászólások

DR. BÁRÁNDY GERGELY (MSZP): Köszönöm a szót, tisztelt elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Én szívesen hallottam volna egyébként először államtitkár úrnak a véleményét, ami persze jótányt sem befolyásolja a mi álláspontunkat ebben a kérdésben. *(Derültség.)* Ez a két mondatrész nem mond egymásnak ellent – csak a derültségre válaszként mondom.

Azt ki kell emelni, hogy általában igaz az a tétel, hogy ezeknek az alkotmányos kötelezettségeknek eleget kell tenni. Az is egy régi adóssága a Magyar Országgyűlésnek, hogy a vizsgálóbizottságok előtti meg nem jelenéshez valamiféle jogkövetkezményt fűzzön. Azonban ez a javaslat két okból sem támogatható. Az egyik az, hogy szakmailag nem érzem indokoltnak azt, hogy ha a bíróság előtt történő meg nem jelenés, legyen szó akár tanúkról, legyen szó akár vádlottakról, szakértőkről vagy bárki másról, ez nem minősül bűncselekménynek; ehhez képest egy vizsgálóbizottság előtt való meg nem jelenés, az pedig bűncselekmény legyen. Ezt nem érzem arányosnak. Gaudi képviselőtársam előrevetette, mi lehet a problémánk az ő előterjesztésével – nem ez a problémánk velem, amit ő elővezetett. Hanem az, hogy először is nem arányos a szabályozás, mert én úgy hiszem, hogy nagyobb súlya van annak, hogyha valaki, mondjuk, a büntetőbíróság előtt nem jelenik meg, mint ha egy parlamenti vizsgálóbizottság előtt nem jelenik meg, de legalább akkora a súlya, itt pedig ez fordítva valósulna meg, ha az Országgyűlés ezt a javaslatot elfogadná.

Másrészt, és ez nem szakmai, hanem politikai szempont; szakmai és politikai szempont is. Úgy értékeljük és úgy látjuk, hogy a vizsgálóbizottságok félreértelmezik a saját szerepüket. Félreértelmezik azért egyrészt, mert olyanokat idéznek be a bizottság ülésére, akiket jogállamban nem szokás és nem lehetne. Én úgy gondolom, a bizottság szerepének félreértelmezéséből származik az, hogy bírákat idéznek meg, és a bíraktól konkrét ügyekben

hozott döntések kapcsán várják a válaszokat. Ezt egyébként a Legfelsőbb Bíróság elnöke a bírának meg is tiltotta az első időszak után, és a fideszes elnöke a vizsgálóbizottságnak, az albizottságnak nem győzött magyarázkodni a történetek miatt. Ez ugyanis tökéletes szereptévesztés. Itt a bizottság elnöke és a bizottság tagjai gyakorlatilag a bírói függetlenséget sértik ezzel a magatartással.

Továbbá az a tény, hogy a bizottság prominensei, a bizottság tagjai és vezetői még a vizsgálat lezárulta előtt megfogalmazzák azt, hogy kit tartanak bűnösnek és kit nem tartanak bűnösnek, kit tartanak felelősnek és kit nem tartanak felelősnek, azt gondolom, ez nem utal másra, mint egy tökéletesen koncepciózus eljárásra. (*Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Ez mennyiben tartozik a tárgyhoz?*) Márpedig koncepciózus eljárásokban nem veszünk részt, és ahhoz nem is asszisztálunk, s ahhoz semmiféle segítséget nem nyújtunk.

Tisztelt Bizottság! Ha ezt a javaslatot elfogadjuk, akkor támogatjuk ezeknek az eljárásoknak a sikerét. Márpedig koncepciózus eljárásoknak a sikerét nem fogjuk támogatni. Ezzel támogatnánk azt a törekvést, hogy a parlamenti többség, úgy tűnik, most igyekszik áttolni az igazságszolgáltatást a bíróságoktól a parlament irányába. Volt már ilyen a történelemben – igen rossz időszak volt ez. Én úgy hiszem, nem a vizsgálóbizottságoknak a feladata az, hogy ítéletet mondjanak, hanem a bíróságnak.

Tisztelt Bizottság! Végül, és konkrétan nem kötöm össze, hiszen szakemberekről van szó, akik a bizottság tagságát alkotják: bizonyára emlékeznek az úgynevezett radbruchi formulára. Amely nem mondott mást, mint azt – ez a múlt század közepén egy olyan problémára adott választ, amit a jogpozitivizmus addig megoldani nem tudott –, azt mondta, hogy igen, van olyan, ami formálisan jogszerű magatartás, de az az eljárás és az a forma oly mértékben igazságtalan, hogy az már nem jog. Nos, hasonló a véleményünk erről az albizottságról, működési mechanizmusáról, a felfogásáról, szereptévesztéséről, és ezért nem tudjuk támogatni az előttünk fekvő javaslatot.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Államtitkár úr!

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Tisztelt Bizottság! Előrebocsátom most is, amit mindig előre szoktam bocsátani, hogy a kormány csak akkor foglal állást, ha tárgysorozatba vette a javaslatot a tisztelt bizottság.

Én viszont szakmai mérlegelés céljából idézném az Alkotmánybíróság 50/2003. (XI.5.) AB határozatában foglalt néhány megállapítást. Ezt a határozatot egyébként úgy szokták emlegetni, mint az Alkotmánybíróságnak az úgynevezett Mécs-bizottság létrehozását előíró országgyűlési határozat nyomán született döntését. Idézem tehát, azt mondja az Alkotmánybíróság: „Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az állandó és ideiglenes országgyűlési bizottságok vizsgálati, ellenőrzési tevékenységének jogi szabályozása rendkívül hiányos. Egyfelől hiányoznak a bizottsági vizsgálat hatékonyságát biztosító jogszabályi feltételek és a bizottsági vizsgálat sui generis voltát a bírósági eljárásokhoz, a közigazgatási, illetve a büntetőeljárásokhoz való viszonyát rögzítő szabályok. Másfelől nincsenek olyan jogi garanciák, amelyek az állampolgárok alapvető jogait, a magánszférához való jogot, eljárási jogosultságokat, jogorvoslati jogot, s a többi, védik a vizsgálatot végző országgyűlési bizottságokkal mint jogalkalmazó közhatalmi szervekkel szemben.”

Az Alkotmánybíróság mulasztást állapított meg, tehát megállapította, hogy hiányoznak az országgyűlési bizottságok vizsgálati tevékenységének a törvényi szintű szabályozása, szabályai. Én arra hívom fel a figyelmet, hogy tekintettel arra, hogy részben egy alkotmányozási folyamat előtt állunk, részben pedig most nehéz arra hivatkozni, hogy nincs meg a szükséges kétharmados szabályozási lehetőség, én azt gondolom, mindenképpen meg

kell vizsgálnia az Országgyűlésnek, és mindenképpen jó lenne megalkotni nemcsak az Alkotmánybíróság felszólítása miatt, hanem azért is, mert ez valóban egy szabályozatlan kérdés. Tehát nincsenek meg azok a törvényi szabályok, amelyek az országgyűlési bizottságok vizsgálati tevékenységét szabályoznák.

Hogy csak egy példát említsek, a büntetőeljárásban az önvádra kötelezés tilalma egy alapvető szabály, tehát senki nem köteles vallomást tenni; ha nem akar, akkor nem tesz vallomást. Ez a büntetőeljárás szabálya. Az alkotmánynak ez a rendelkezése, a 21. § (3) bekezdés pedig azt mondja, hogy köteles vallomást tenni valaki. Elgondolkodtató; ugye, ha a büntetőeljárásban nem köteles valaki vallomást tenni, akkor miért köteles az országgyűlési bizottság előtt vallomást tenni? És ha vallomást tesz, akkor vajon tanúzási kötelezettséggel tesz vallomást vagy terhelti kötelezettséggel, magyarul: köteles-e igazat mondani vagy nem köteles igazat mondani? Tehát számos szabályozatlan kérdés van, nem is beszélve a jogorvoslati lehetőségről, hogyan tud valaki jogorvoslattal élni. Míg a büntetőeljárás megindításával szemben legalább van egy panaszra lehetősége az illetőnek, és a panaszát elbírálják, hogy vele szemben valóban jogos-e az eljárás, az országgyűlési bizottság előtt nincs ilyen.

Én tehát nem a képviselő úr által javasolt büntetőjogi megoldást vitatom; azt gondolom, az része lehet, hiszen azt mondja az Alkotmánybíróság, hogy hiányoznak a vizsgálati-ellenőrzési tevékenységet biztosító jogszabályi garanciák, pontosabban a vizsgálati tevékenység hatékonyságát biztosító jogszabályok hiányoznak. Ez a Btk.-módosítás nyilván erősen javítaná a vizsgálati tevékenység hatékonyságát, csak ez a szabályozandó kérdések közül egy, és még lehet, hogy kilencvenkilenc másik kérdés nincs szabályozva. S ha így egymás mellé teszem, kíváncsi vagyok, magának az előterjesztőnek mi az elképzelése arra, hogy például aki nem jelenik meg, pontosabban valaki csak formálisan tesz eleget a megjelenésével, és utána nem tesz vallomást, akkor azt hogyan lehetne kényszeríteni. *(Dr. Steiner Pál: Kínvallatással.)*

Ha belegondol Gaudi képviselő úr, ki tudja, ki tudhatja azt, hogy őneki mit kellett volna vallania. Hiszen azt mondja az ön szabálya, hogy akadályozza a népképviselői szerv eljárását. De mivel nem tesz vallomást, akkor ugyan formálisan eleget tesz ennek a kötelezettségének, de nem lehet kideríteni azt, hogy most neki mit kellett volna vallania. Nyilván a problémának az feloldása, hogy nem köteles a valóságban vallomást tenni.

Az Alkotmánybíróságnak, amikor meghozta ezt a határozatot, elég világos volt az az álláspontja, hogy igen, az alkotmány 21. § (3) bekezdése kimondja ezt a kötelezettséget, de az alkotmány számos más rendelkezése garanciális szabályokat tartalmaz, és az alkotmány szabályait együttesen kell alkalmazni. Tehát tulajdonképpen az is igaz, hogy köteles megjeleníteni valaki, meg az is igaz, hogy egyébként neki például jogorvoslati jogot kellene biztosítani, ha beidézik egy ilyen eljárásra. S ha jól meggondolja Gaudi képviselő úr, még az sem tisztázott, hogy mi az eljárási jogállása a megidézett személynek. Vajon ő tanú? Vagy vajon ő a vizsgálat alá vont személy, tehát ő az, akit az eljárás alá vonnak, tehát ő a terheltje ennek az eljárásnak? Ezek nincsenek tisztázva; márpedig amíg ezeket egy törvény nem tisztázza, addig nagyon nehéz szankcionálni ezt a magatartást.

Összefoglalva: én idő előttinek tartom a javaslatot. Amennyiben megszületik az országgyűlési bizottságok vizsgálati tevékenységéről szóló törvény, akkor az egy logikus megoldás lehet, amit Gaudi képviselő úr javasol, hogy ez valamilyen büntetőjogi szankció legyen. De itt valóban a fokozatosságot és az arányosságot azért illene figyelembe venni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Reagál képviselő úr az elhangzottakra? *(Dr. Gaudi-Nagy Tamás: Igen.)* Csak kérem, nagyon röviden, mert 13 órakor a miniszterelnök úr felszólalásával kezdünk a plenáris ülésen, és szeretnénk ott lenni.

Dr. Gaudi-Nagy Tamás reflexiói

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Mindenekelőtt azt szeretném előrebocsátani, hogy 2004. március 31-éig kellett volna már a jogszabály-alkotási munkát elvégezni, tehát addig kellett volna ezt a bizonyos komplex szabályrendszert megalkotni. Nyilván azon, hogy az előző nyolc év időszakában erre nem volt komoly törekvés, nem csodálkozunk, hiszen egyáltalán nem volt számukra irányadó, hogy az alkotmányosság ilyen kereteit betartassák. Viszont most fordult a helyzet, és lényegében a politikai nyilatkozat, amelyet elfogadott az Országgyűlés – bár ez elég sajátos dolgokat tartalmaz –, az is egyértelművé teszi, hogy gyakorlatilag itt egy cezúraváltás van, és ebben az esetben igenis kiemelt és nyomós érdek az, hogy megjelenjenek azok a személyek a bizottság előtt, akiknek jelentős szerepe volt az elmúlt időszak alapvető jogsértéseiben.

Az, hogy ez milyen szinten való nyilatkozattételt jelent, nem tudjuk. Egy biztos, hogy a jelenlétet kell biztosítani, és a jelenléttel igenis, ahogy államtitkár úr is mondta, erősen javítaná a hatékonyságot ez a rendelkezés. Szerintem egyáltalán nem kellene várnunk arra, hogy itt a háttérszabályok bonyolult szövevényét alkossuk meg, hiszen egyébként ez viszonylag hamar elvégezhető lenne ráadásul.

Másrészt viszont élesen vitatkozom Bárándy képviselőtársam azon kijelentésével, hogy mondjuk, egy büntető vagy polgári bíróság előtti meg nem jelenés esetében úgymond nincs büntetőjogi szankció, és akkor egy alkotmányos kötelezettség esetében miért lenne. Pontosan a jogszabályi hierarchia és az egymáshoz képesti kiemeltség, lévén az alkotmányos kötelezettség sokkal magasabb szintű, tehát közvetlen címzett kötelelességként fogalmazza meg mindenkivel szemben a megjelenést. És úgy gondolom, egyáltalán nem mérhető, mondjuk, a büntetőeljárás törvény vagy a polgári perrendtartás előírásainak a megszegéséhez egy ilyen szintű mulasztás.

És ennek az üzenetértékei: egy jogalkotási munkában nem illik, hogy csak az adott ügyre figyeljünk, hanem arra is figyeljünk, hogy tulajdonképpen ez az Országgyűlés tekintélyét, a választásokban megnyilvánult akaratot kérdőjelezi meg egy ilyen hozzáállás, mint amit Gyurcsány Ferentől és Szilvássy Györgytől tapasztalunk.

A bizottsági munkával kapcsolatos címkézésekkel nem kívánok foglalkozni, hiszen ez nem ennek a bizottságnak, nem ennek a vitának a tárgya. Egy biztos, hogy nyilván annak nem szimpatikus ez, és nem vonzó egy ilyen vitában, egy ilyen bizottsági munkában részt venni meghallgatott félként, akinek a tevékenysége nyomán, azzal vagy közvetett, vagy közvetlen összefüggésben ilyen gyalázatos bűncselekményeket elkövettek tömegesen rendvédelmi szervek magyar polgárokkal szemben. Ez bizony példátlan volt, és ilyen szempontból a radbruchi formulát emlegetni, hát, finoman szólva, azt gondolom, cinikusnak nevezhető. Hiszen az volt a mindenfajta mérce szerinti radbruchi formula elleni tevékenységsor, amelyet 2006 őszén láttunk kicsúcsosodni ebben az állami terrorban, amelyhez sajnos nemcsak a rendőri szervek, hanem az ügyészi, bírósági, bv-szervek is asszisztáltak.

Tehát röviden összefoglalva: egyet tudok érteni azzal, hogy a szabályozást teljessé kell tenni, az Alkotmánybíróság erre hívta föl a jogalkotót. De a garanciarendszer egyik elemét érdemes már most letenni a megjelenés garanciája érdekében. Az, hogy éppen a megjelenő fél aztán mit fog mondani, mit nem fog mondani, az már legyen az ő felelősége vagy az ő baja, de ettől még az Országgyűlés tekintélyét, úgy gondolom, meg kell védeni az ilyen cinikus hozzáállástól, mint ami a volt miniszterelnök és a volt titokminiszter álláspontjában megjelenik. Én tehát egyáltalán nem látom ezt lehetetlennek.

Másrészt pedig ami szakmai álláspont fölmerült, hogy csiszolni, esetleg még cizelláltabbá tenni a javaslatot, esetleg a fokozatosság elvét jobban érvényesíteni, azt meg lehet tenni az általános vita során módosító javaslatokkal. De én úgy gondolom, a

tárgysorozatba-vétel elmaradása rendkívül rossz üzenetet hordozna, mindazok számára is, akik bíztak abban, hogy most egy olyan elszámoltatási lendület vesz erőt az országon, amellyel valóban, igenis el lehet számoltatni azokat, akik az elmúlt nyolc évben felelősek voltak az országban kialakult helyzetért. S az országgyűlési bizottságok nem vonják el a hatáskörét sem a bíróságnak, sem az ügyészségeknek, ellenben létező jogintézmények alkotmányos felhatalmazással arra, hogy igenis derítsék ki a politikai felelősséget olyan jellegű eseményeknek, mint például 2006 őszének a tragédiája.

Köszönöm.

Szavazás a tárgysorozatba-vételről

ELNÖK: Köszönöm. Határozathozatal következik. Kérdezem, kik támogatják a javaslat tárgysorozatba-vételét. *(Szavazás.)* 3-an. Kik nem támogatják? *(Szavazás.)* 4-en. Kik tartózkodtak? *(Szavazás.)* 16 tartózkodás mellett a bizottság nem vette tárgysorozatba az indítványt.

Mindent megbeszéltünk; tehát akkor Vitányi képviselő úr képviseli a bizottságot majd 27-én. A további részleteket a titkárságon kell tisztázni.

Köszönöm szépen. Emberi számítás szerint jövő héten találkozunk.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 54 perc)

Dr. Balsai István
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Prin Andrea